

Mye å miste

Et hefte om hva som står på
spill i stortingsvalget 2025

Heisann!

Heftet du nå holder i hånda, eller blar gjennom på en skjerm, handler om hva som står på spill i stortingsvalget 2025.

Mange i Norge velger å ikke stemme ved valg.

Noe av det aller viktigste for å få flere til å stemme, er å vise at valg betyr noe. Spesielt når vi lever i urolige tider. Derfor har vi lagd dette heftet.

Vi har kalt heftet Mye å miste, og det går gjennom konsekvensene hvis det blir regjeringsskifte til høsten, fra rød til blå-blå regjering.

Når vi går til valg i september, står samfunnsretningen på stemmeseddelen. Betyr det at alt blir snudd opp ned? Nei, så klart ikke. Det ble det ikke sist høyresiden styrte heller. Men mye ble det.

Kanskje kan man tenke på det litt som et tankskip?

Selv om Norge ikke blir snudd på hodet over natten ved et regjeringsskifte i høst, endres samfunnsretningen. Over tid vil skipet ende opp et ganske annet sted.

Tenk bare hvor annerledes Norge hadde vært om vi ikke hadde bestemt at rikdommen fra Nordsjøen skulle komme fellesskapet til gode og være under norsk kontroll? Politikerne fra FrP, som nå er det største partiet på høyresiden, ønsket ikke det den gangen.

Årets valg vil handle mye om trygghet, sikkerhetspolitikk og hvordan Norge skal navigere i en urolig verden. Det gjør ikke at de politiske forskjellene mellom høyre- og venstresiden blir borte. Tvert imot. Et av de viktige spørsmålene i høst er om vi skal prioritere store skattekutt for noen få, eller velferd og lavere kostnader i hverdagen for vanlige folk.

I en urolig verden argumenterer høyresiden for at vi må kutte i formuesskatten for å styrke Forsvaret. Det er knapt så man tror det man ser.

Fra borgerlige partier får vi også forslag om dyrere barnehage, dyrere tannlege, sykkelønnskutt, dyrere fagforeningsmedlemskap, dyrere bøker, dyrere kredittkort og dyrere fergereiser – og selv hvis man legger sammen alt dette, er det ikke nok til å finansiere å fjerne formuesskatten.

Høyrestyre i mange norske kommuner har vist oss hvordan skattekutt til de som har mest blir skjøvet over på vanlige folk: Kutt av fritidsklubber i Oslo, kutt av sommertilbud for barn i Ålesund, kutt i overnattingssteder for hjemløse i Bergen.

Det får konsekvenser for enkeltmennesker. Men blir ikke også Norge et litt annet land med summen av små og store politiske valg?

Hva skjer om vi liberaliserer reglene for søndagsåpne butikker slik at søndagen som felles fridag uthules? Eller hvis vi privatiserer felleseide virksomheter som NRK, Norsk Tipping, Vinmonopolet og enda mer av jernbanen? Eller bare tenk på hva som vil skje med lokalsamfunnene i distrikts-Norge om vi sentraliserer landbruket og avviker plikten til å levere fisk til foredling lokalt?

Alt dette er forslag fra de blå partiene.

På meningsmålingene når dette skrives, er det helt jevnt mellom rødgrønn side og høyresiden. Samtidig ser vi en annen høyreside enn før.

Det er ikke Høyre som er største parti, men Fremskrittspartiet. Det betyr en langt mer høyreorientert politikk.

Og uansett hvem som blir størst av de to høyrepartiene: Det mobiliseres penger som aldri før til støtte for borgerlig politikk. Tre nyoppstartede borgerlige lobbyaksjoner, finansiert av noen av Norges aller rikeste, dytter kanskje så mye som 100 millioner inn i borgerlig valgkamp og kampanje. Aller øverst på ønskelisten: Kutt i formuesskatten.

Men selv om noen har store penger, er det er flest vanlige folk i dette landet.

Du som leser dette kjenner sikkert mange som bryr seg om de spørsmålene som står beskrevet i heftet. Snakk med dem! Fortell dem at det er mye som står på spill.

At det er mye å miste.

Slik får vi flere til å stemme og til å bygge videre på det beste med dette fantastiske landet vårt.

Vennlig hilsen,

Trygve Svensson,
Leder i Tankesmien Agenda

PS: Hvis du har innspill til det som står i heftet, eksempler eller spørsmål – send oss en epost på post@tankesmienagenda.no

Innholdsfortegnelse

Hva skjer i politikken nå?	8
Et stort FrP gir mer høyreorientert politikk	9
Nye lobbyorganisasjoner donerer store penger til høyresiden	12
Økonomiske forskjeller i Norge	15
Høyrekommuner har finansiert skattecutt med velferdsutt.	17
De politiske forskjellene	20
Hvor skal milliardene hentes når formuesskatten kuttes?	21
Skattepolitikk	23
Skole, SFO og barnehage	26
Helse	29
Arbeidsliv	31
Usoziale kutt	35
Innvandring, integrering og kriminalitet	39
Næringsliv	42
Distriktspolitik	44
Klima og natur	47
Kommunal velferd	49
Boligpolitikk	51
Samferdsel	53
Salg av statens selskaper	56
Utenrikspolitik	58
Kultur, tro og livssyn	61
Totalberedskap	63
Sluttnoter	66

Hva skjer i politikken nå?

Et stort FrP gir mer høyreorientert politikk

Med et regjeringsskifte til høyresiden, hvor Fremskrittspartiet er større enn på lenge, kan vi anta:

- En mer høyreorientert høyreside
- Mer sentralisering av norske lokalsamfunn
- Klimaomstilling blir nedprioritert
- Mer støy i politikken

Fremskrittspartiet er større enn på lang tid. Dette er nytt. De siste ti-femten årene har Fremskrittspartiet alltid vært Høyres lillebror. I dag er det annerledes.

Gjennom vinteren har Fremskrittspartiet har vært det største borgerlige partiet på meningsmålingene.

Om FrP blir storebror og de borgerlige vinner valget kan Sylvi Listhaug bli vår neste statsminister. Alle de borgerlige partiene ønsker å samarbeide med FrP.

Hva kan vi vente av en ny borgerlig regjering med et stort FrP?

Carl I. Hagen: – Da må Sylvi bli statsminister

Høyre kan bli lillebror – og kanskje er det starten på slutten for Erna Solberg? Dramatisk og alvorlig, sier Høyre-ekspert.

STATSMINISTERKULDET? Sylvi Listhaug kan iallfall smile bredt av oppslutningen hun og Fremskrittspartiet får for tiden.
Foto: Ditlev Eidsmo/ TV 2

Skjermdump: TV 2, 11.12.24

En mer høyreorientert høyreside

Når FrP er store, blir høyresidens politikk også mer høyreorientert. Det gjelder både for arbeidslivspolitikken, skattepolitikken og for velferdspolitikken.

FrP vil blant annet fjerne hele formuesskatten. Det vil føre til at mange av landets aller rikeste vil bli nullskatteyttere, mens milliardregningen blir skjøvet over på folk flest.

FrP vil også fjerne hele skattefradraget for å fagorganisere seg.¹ Det vil gi en høyere skatteregning for arbeidstakerne, og flere blir stående på utsiden av det organiserte arbeidslivet.

Høyre og FrP er enig i retningen. Men FrP står for en enda mer ytterliggående politikk. Det gjelder ikke minst for privatisering av offentlig virksomhet. FrP blant annet har programfestet privatisering av fengsler, fangetransport, NRK og Vinmonopolet.

Mer sentralisering av norske lokalsamfunn

Næringslivet i distriktene vil få det trangere med et stort FrP. Som landbruksminister førte Sylvi Listhaug en politikk som gav færre og større gårder.² I dag er FrP det partiet som går lengst i å kutte støtten til norsk landbruk.³

Fremskrittspartiet går også lengre enn Høyre i å undergrave lokale arbeidsplasser innen fiskeri. FrP vil avvikle det såkalte pliktsystemet i fiskeripolitikken, som pålegger fiskere å levere fangst til lokal foredlingsindustri langs norskekysten. Pliktsystemet er svært viktig for matindustrien, som er en desentralisert næring og som er Norges nest største fastlandsnæring.

En stor del av arbeidsplassene i distrikts-Norge er innen næringer som landbruk og fiskeri, og mange arbeidsplasser er i tillegg avhengig av disse næringene, som matindustrien.

Klimaomstilling blir nedprioritert

Klimaomstilling er nødvendig for å sikre trygge jobber og vekst i fremtiden. I motsetning til de andre politiske partiene er ikke FrP entydige på om de mener klimaendringene er menneskeskapte.⁴

FrP mener at Norge bør redusere sine internasjonale klimaforpliktelser og stemmer i partiet har tatt til orde for å trekke Norge ut av hele Parisavtalen, som er den viktigste klimaavtalen.⁵

En borgerlig regjering med et stort FrP vil prioritere ned klima-politikken i forhold til i dag. Ambisjonene vil være lavere, og det vil skje færre investeringer i grønne jobber, grønn teknologi og infrastruktur.

Mer støy i politikken

Det er sannsynlig at det blir mer støy i politikken med et stort FrP og en borgerlig regjering. Regjeringen har stor påvirkning på hvordan politikk blir diskutert i Norge.

Ved flere tilfeller har enkeltpolitikere fra FrP måttet gå fra politiske posisjoner på grunn av ting de har sagt og skrevet. Et eksempel er Per Willy Amundsen, tidligere justisminister og dermed ansvarlig for statens voldsmakt, som i 2024 ble fratatt alle verv av Fremskrittspartiet etter en rekke ekstreme innlegg på Facebook om islam og «radikale kvinnemennesker». Men i år ble han igjen nominert på sikker stortingsplass av partiet.⁶

FrP måtte også bytte ut flere av justisministrene sine i forrige borgerlige regjering på grunn av ulike skandaler. Blant annet måtte nåværende partileder Sylvi Listhaug gå av etter at hun fikk et mistillitsforslag fra Stortinget mot seg. Hun hadde skrevet at «Ap mener terroristenes rettigheter er viktigere enn nasjonens sikkerhet.»⁷

Ord betyr noe. Spesielt når de kommer fra mennesker med makt. Vi lever i urolige tider. Vi kan forvente mer uro med FrP i regjering.

Nye lobbyorganisasjoner donerer store penger til høyresiden

Høyresidens lobbyorganisasjoner har samlet inn rekordstore beløp.

- De ønsker skattelett for de aller rikeste og for privat velferd.
- De rikeste får mer makt i politikken.

Siden sommeren 2021 er det etablert tre lobbyorganisasjoner som har samlet inn flere titalls millioner til høyresiden. Pengene går både til reklamekampanjer og direkte til partiene. At så store summer doneres til høyresida, er nytt i norsk politikk.

Disse lobbyorganisasjonene, *Aksjon for borgerlig valgseier*, *Aksjon for norsk eierskap* og *Fellesaksjonen for verdiskaping og privat norsk eierskap*, engasjerer seg i spesielt debatten om formuesskatt og rammevilkårene for næringslivet. Målet er å påvirke både velgere og politikere i favør av borgerlig politikk.

Frp får fem millioner kroner fra hemmelige givere. Og en mill. fra Herbjørn Hansson

Aksjon for borgerlig valgseier poserer millioner inn i Frps valgkampkasse. Velgerne får ikke vite hvem som gir penger i det skjulte.

Skjermdump: Finansavisen, 18.12.24

De driver målrettede PR-kampanjer for sine politiske mål. Samtidig donerer de til de blå partiene.

I 2023 ga *Aksjon for borgerlig valgseier* 12 millioner fra ukjente donorer. Uklarheten om hvem som spytter inn penger førte til at kun FrP aksepterte bidraget.⁸

Heller ikke *Aksjon for norsk eierskap* er åpne om hvor pengene kommer fra. Aksjonen har planlagt å bruke 40 millioner kroner på PR-kampanjer mot formuesskatten fram mot stortingsvalget i 2025.⁹ Aksjonens initiativtakere er milliardærene Roger Hofseth og Knut Flakk.¹⁰

Fellesaksjonen er den eneste av de tre lobbyorganisasjonene som er åpne om hvor pengene kommer fra.¹¹ I desember i fjor ga aksjonen 19 millioner kroner til de fire borgerlige partiene. Oppdretts- og havbruksnæringen er blant de største bidragsyterne. Kvarv AS, investeringsselskapet til Witzøe-familien, som eier oppdrettsselskapet SalMar, har for eksempel gitt 8.750.000 kroner.¹²

Borgerlig valgseier

Fortellinger og realiteter

HVA SKAL VI
LEVE AV I FREMTIDEN?

GI DIN STØTTE

Aksjon for borgerlig valgseier

- * Stiftet i 2021 av Gunnar Hauso og Finn Helge Tolpinrud.
- * Donerte 12 millioner til FrP i 2023 og 5 millioner i 2025.
- * Hemmelige donorer. Kun forretningsfører i aksjonen, Morten Garman, som vet hvem som gir og om bidragene er i strid med loven. Verken offentligheten, ledelsen i aksjonen, eller FrP vet hvor pengene opprinnelig kommer fra.
- * Aksjonen er åpen for å gi penger til alle de borgerlige partiene. Til nå har kun FrP takket ja til donasjonene.
- * I tillegg til pengedonasjoner bruker aksjonen penger på annonseinhold, blant annet i VG og Aftenposten.

Fellesaksjonen

For verdiskaping og privat norsk eierskap

Bidra

Fellesaksjonen for verdiskaping og privat norsk eierskap

- * Etablert i 2024 av de tidligere Høyre-politikere Marvin Wiseth og Amund Ringdal.
- * Donerer penger til de partiene som støtter organisasjonens vedtekter.
- * Reduksjon i formueskatten er klart viktigste sak for Fellesaksjonen
- * Den eneste av de tre organisasjonene med åpne giverlister.
- * Styremedlemmene er Ingrid Kristin Viken (Direktør organisasjon- og forretningsutvikling at Bitastad AS), Merete Nygaard (gründer av Lexolve) og tidligere FrP-politiker Kjetil Solvik Olsen (partner i Geelmuyden Kiese).
- * Ga 19 millioner til de borgerlige partiene i desember 2024.
- * Planlegger å legge ned etter valget.

Aksjon for norsk eierskap

- * Etablert i mars 2023 av milliardærene Roger Hofseth og Knut Flakk. Målet er å fjerne formueskatten på «arbeidende kapital».
- * Tilknytning til NHO: I styret sitter regiondirektør i NHO Møre og Romsdal, Lene Trude Solheim. Aksjonskoordinator er tidligere regiondirektør i NHO Møre og Romsdal, Espen Remme.
- * Aksjonen donerer ikke til partier, men har satt av 40 millioner kroner til informasjonskampanjer, og har leid inn hjelp fra Geelmuyden Kiese.
- * Det er ikke klart hvor alle midlene kommer fra.

De ønsker skattelett for de rikeste og mer privat velferd

De tre organisasjonene er særlig opptatt av skattepolitikken. Styreleder Fellesaksjonen for verdiskaping og privat norsk eierskap, Amund Ringdal, har uttalt at gruppens mål er å «fjerne formuesskatt på arbeidende kapital, legge til rette for private løsninger innen velferd og premie de som tar risiko i samfunnet vårt».¹³

Arbeidende kapital betyr i realiteten aksjeformuer. I praksis går det ut på å kutte skatter og avgifter for landets aller rikeste. Å kutte hele formuesskatten koster 34,5 milliarder. Å kutte formuesskatten på arbeidende kapital, altså først og fremst aksjeformuer, vil koste 21,5 milliarder. Disse kuttene er svært skjevt fordelt. De aller rikeste – den rikeste hundredelen – vil få mer enn 80 prosent av disse kuttene.¹⁴

De rikeste får mer makt i politikken

Det er grunn til å tro at de som gir store pengebidrag, også forventer politisk gjennomslag. Mer av rikdommen i Norge er samlet hos noen få. De som har mest, har en sterk interesse i å verne om formuene sine. Mer penger gir også mer penger å verne om, men det gir også makt. Mer penger gir større mulighet til å påvirke politiske prosesser.¹⁵ For eksempel gjennom lobbyvirksomhet.

Dette skaper en demokratisk skjevhet. De med aller mest penger får mer innflytelse over politikken enn resten av befolkningen.

Økonomiske forskjeller i Norge

Det viktigste for å motvirke forskjeller er et organisert arbeidsliv, velferd for alle og et omfordelende skattesystem.

De siste tiårene har forskjellene økt i Norge:

- De rikeste blir rikere
- Det har blitt flere fattige barn over tid, men nå har utviklingen snudd
- Mens flere har blitt fattige og rike, er færre enn før i midten

Norge kjent som et land med små forskjeller og en omfattende velferdsstat. Det har gitt gode liv for folk i Norge. Nordmenn er ofte i toppen av lykkemålinger.¹⁶

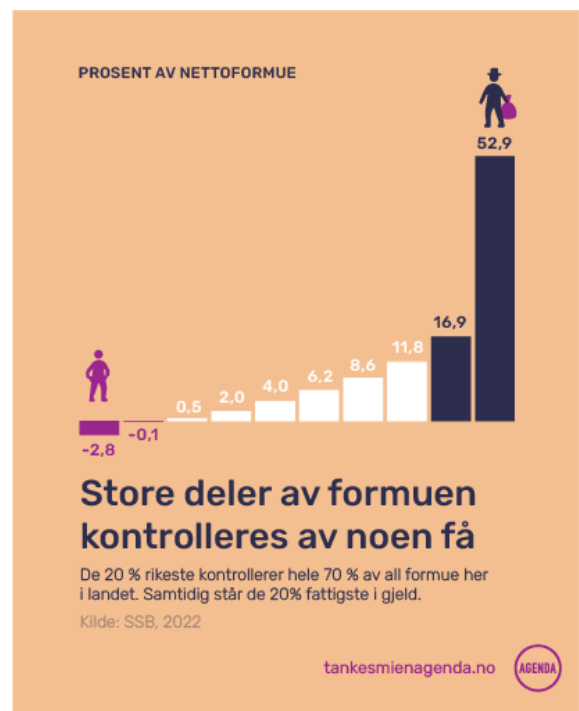
Små økonomiske forskjeller er bra for økonomisk vekst, folks helse og tilliten mellom folk.¹⁷ Det er ingen naturlov som sier at Norge vil fortsette å være et likhetsland.

Dette trenger du å vite om forskjeller i Norge.

De rikeste blir rikere

Store deler av formuen i Norge kontrolleres av noen få. De 20 prosent rikeste kontrollerer 70 prosent av all formue. Flere av de rike har blitt så rike at de har formue på over en milliard kroner. Fra starten av 2000-tallet har vi gått fra å ha 48 til over 400 milliardærer i Norge.¹⁸ Inntektsforskjellene har økt med 40 prosent til siden starten av 2000-tallet.¹⁹ Toppledere og andre med høy inntekt har hatt mye høyere inntektsvekst enn resten. Økt rikdom på toppen har gitt mer makt og velstand til de med mest, på bekostning av alle andre.

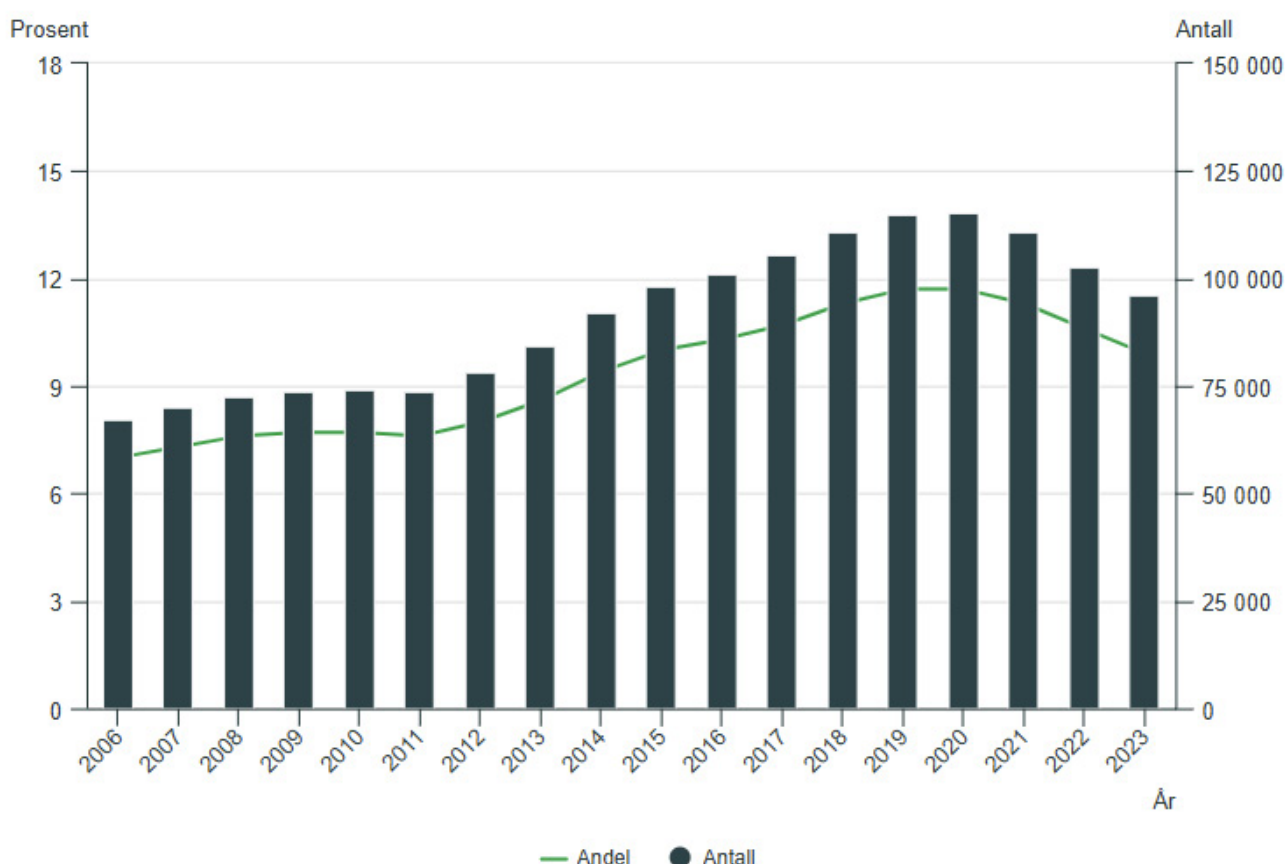
De rikeste i Norge betaler også mindre i skatt per krone de tjener, enn folk med vanlig inntekt.²⁰ Faktisk er det slik at blant de aller rikeste, så betaler man mindre skatt jo rikere man er:

- De som var blant de 90-99 prosent rikeste skatter 33 kroner per 100-lapp.
- Den rikeste prosenten betalte 22 kroner per 100-lapp.
- Den rikeste tusendelen betalte mellom 9 og 17 kroner per 100-lapp.

Det har blitt flere fattige barn over tid, men nå har utviklingen snudd

De siste årene har vi sett voksende matkøer og økt pågang hos hjelpetjenester for fattige. Og siden starten på 2000-tallet har det vært en kraftig vekst i antall barn som vokser opp i fattige familier, fra like over 3 prosent i 2001 til nesten 12 prosent i 2020. Fra 2021 har andelen gått en del ned igjen, blant annet på grunn av det rødgrønne partienes vilje til å prioritere økt barnetrygd (se figur 1).²¹

Figur 1: Barn i husholdninger med vedvarende lavinntekt.

Mens flere har blitt fattige og rike, er færre enn før i midten

Samtidig som fattigdommen og rikdommen har økt, har det blitt færre med gjennomsnittlige inntekter.²² Det viser ulikhetsbarometeret til forskningsstiftelsen Fafo.

Når det er større forskjell mellom folk, og folk lever mer ulike liv på mer ulike steder, svekkes fellesskapet og samholdet i Norge.

Høyrekommuner har finansiert skattekutt med velferdskutt

Mange i Norge bor i en høyrestyrt kommune. Mønsteret de siste årene er tydelig: Høyrestyrte kommuner prioriterer skattekutt, samtidig som de kutter i velferdstilbudet.

- I Oslo har de kuttet eiendomsskatten, samtidig som bydelene må kutte kraftig. Bydelene har ansvar for blant annet hjemmesykepleie og barnehager.
- I Bergen har de kuttet i eiendomsskatten, samtidig som de kutter i skole, helsestasjontilbud og sosialhjelp.
- I Trondheim har de kuttet i eiendomsskatten, samtidig som de kutter i skole og barnevern.
- I Stavanger har de avviklet eiendomsskatten, samtidig som de innfører egenandel for bruk av hjemmehjelp og dagsenter for de eldre.

Høyre tok over styringen av en rekke kommuner etter valget i 2023. To av tre nordmenn bor i en høyrestyrt kommune. Så langt er fasiten klar: Høyrestyrte kommuner prioriterer skattekutt, samtidig som de kutter i velferdstilbudet.

Oslo

Oslo-byrådet, satt sammen av Høyre og Venstre, med støtte av FrP, har bedt bydelene kutte kraftig. Bydelene ble bedt om å kutte 250 millioner. Samtidig hadde kommunen hatt 465 millioner kroner mer å rutte med, hvis det blå byrådet ikke hadde kuttet i eiendomsskatten.²³

Høyres ordfører har uttalt at eiendomsskatten ble kastet bort på «mye tull».²⁴ Men hoveddelen av budsjettet til bydelene, som bydelene ble pålagt å kutte, går til å finansiere lovpålagte tjenester som hjemmesykepleie, barnehager og barnevern.

Raser mot økonomiske kutt i Oslo – frykter mer ungdomskriminalitet

Byrådet i Oslo vil kutte flere milliarder kroner. Det forebyggende arbeidet mot ungdomskriminalitet vil bli kuttet først, frykter bydelene.

BYDELENE RASER MOT HØYRE-BYRÅDET: De prioriterer ned barn og unge, mot at de som har
Skjermdump: NRK, 04.09.24

[Ida Theresa Møklebost](#)
Journalist

[Fouad Acharki](#)
Journalist

Vi rapporterer fra Ammerud,
Tøyen og Furuset i Oslo

Publisert 4. sep. 2024 kl. 18:09
Oppdatert 5. sep. 2024 kl. 15:08

Å kutte i eiendomsskatt i Oslo rammer geografisk og sosialt skjevt. Nettavisen FriFagbevegelse har vist skattekuttene aller mest gagnar velstående områder med høy andel Høyre-velgere.²⁵ For eksempel vil innbyggere på Bygdøy, hvor over 60 prosent stemte Høyre og gjennomsnittsinntekten nærmer seg én million kroner, få en gjennomsnittlig skattelette på 8.900 kroner når eiendomsskatten fjernes innen 2027. I kontrast vil områder som Romsås, med lavere inntekter og kun 13 prosent Høyre-stemmer, ikke oppleve noen skattelette.

Bergen

I Bergen har det Høyre-ledede byrådet blitt møtt med demonstrasjoner før bystyremøtene, etter at de blant annet har kuttet i skolebudsjettet, lagt ned en helsestasjon og økt SFO-prisene.²⁶ Byrådet har også kuttet i overnattingstilbud til hjemløse, i sosialhjelpen og psykisk helsetilbud til ungene. Samtidig har byrådet valgt å prioritere kutt på mer enn 50 millioner i eiendomsskatten.²⁷

Trondheim

I Trondheim la det borgerlige byrådet frem det de omtalte som et «krisebudsjett», der de kuttet i både eldreomsorg og skole. Da regjeringen fulgte opp med ekstra penger til kommunene, prioriterte byrådet likevel å kutte i eiendomsskatten. Trondheims-byrådet kutter 26 millioner i eiendomsskatt for 2025, samtidig kutter de også skolebudsjettet med 18 millioner og barnevernsbudsjettet med 30 millioner.²⁸

Stavanger

Stavanger valgte før jul i 2024 å avvikle eiendomsskatten i kommunen. For å dekke inn for dette har det borgerlige flertallet i kommunestyret blant annet innført egenandel for bruk av dagsenter og hjemmehjelp for de eldste av oss. En minstepensjonist som besøker dagsenter to ganger i uken må nå ut med rundt 18 000 kroner i året i egenandel.²⁹

BUDSJETT 2025 NYHETER POLITIKK

Kutter hardt i sosialhjelpen: - Råttent

Sosialbyråd Charlotte Spurkeland, her i Vågsbunnen. Foto: ARNE RISTESUND

Av Geir Kvilie

Sist oppdatert: 30.10.24 13:06

Del

Sosialbyråd Charlotte Spurkeland kutter i sosialsatsene i Bergen. – For mange vil det ikke lønne seg å jobbe, sier hun.

Skjermdump: Bergensavisen, 30.10.24

Andre kommuner

- Ålesund kommune kutter i sommertilbud til barn og rom på sykehjemmet for å finansiere FrP-ordførers eiendomsskattekutt.³⁰
- I Ullensaker kutter FrP-ordføreren både i eldretilbudet og går i minus, samtidig som eiendomsskatten kuttes.³¹
- Høyre gikk i Larvik til valg på å fjerne eiendomsskatten. Det har de gjort, de har også kuttet over 100 stillinger i kommunen. Det rammer idrettstilbudet, forebyggingstilbudet og førstelinjen i oppveksttjenestene.³²
- Moss kuttet betydelig i sosialhjelpen, eldrebølgen møtes med store kutt i helsearbeidere og NAVs åpningstider går fra 20 til 4 timer i uken.³³ I en økonomisk krevende situasjon der kommunen må kutte over 500 millioner innen 2027, har den Høyre-styrte kommunen valgt å kutte eiendomsskatten med 30 millioner.³⁴

De politiske forskjellene

Hvor skal milliardene hentes når formuesskatten kuttes?

De borgerlige partiene vil kutte formuesskatten.

- Det er de aller rikeste som vil tjene på det.
- Det vil koste mellom 21,5 og 34,5 milliarder kroner, og gi økte kostnader for resten av befolkningen.

Å kutte i formuesskatten gjør at de rikeste personene i Norge får enorme skattelett. Det tvinger også fram økte avgifter og kutt i velferd for alle andre.

De borgerlige partiene er enige om at formuesskatten skal kuttes.

Fremskrittspartiet, det største partiet på borgerlig side, ønsker å fjerne hele formuesskatten. De andre borgerlige partiene ønsker går inn for å kutte deler av formuesskatten.

Skattelettene de borgerlige partiene går inn for, ligger på mellom 21,5 og 34,5 milliarder kroner.

Det kan være vanskelig å få grep om hvor store summer dette faktisk er. Derfor har vi satt opp en liste med kutt på 34,5 milliarder kroner som de borgerlige partiene i løpet av de siste årene selv har foreslått i Stortinget. Dette viser hvor store økninger i avgifter og kutt i velferd som må gjøres for å lage rom for milliardkutt i formuesskatten. Et kutt på 34,5 milliarder tilsvarer å fjerne hele formuesskatten (FrPs forslag). Å fjerne formuesskatten på driftsmiddel- og aksjeformuer (Høyre, KrF og Venstres forslag) vil utgjøre cirka to tredeler av dette.

Se figur på neste side, for høyreside-forslag til økte kostnader for vanlige folk³⁵:

Hvor skal milliardene hentes fra?	(i milliarder)
Fjerne støtte til barnetilsyn for enslige foreldre i arbeid	0,1
Innføre venteår (karensår) for arbeidsavklaringspenger	0,3
Dyrere tannlege for unge voksne	0,4
Dyrere fergereiser	0,7
Dyrere pendling (kutt i reisefradrag)	0,8
Dyrere strøm i nord (moms)	0,9
Kutte feriepengeutbetalinger til arbeidsledige og permitterte på dagpenger	1,0
Dyrere bøker (moms)	1,2
Dyrere forbrukslån og kredittkort (kutte rentefradrag)	1,3
Dyrere SFO for 1. og 2. trinn	1,4
Dyrere å fagorganisere seg (fjerne fagforeningsfradraget)	2,1
Dyrere barnehage (øke maksprisen til 3000 kr)	2,6
Økt moms på vann og avløp	2,7
Lavere pensjon for gifte eller samboende pensjonister	3,2
Avvikle strømstøtteordningen	4,8
Kutte i sykelønn	11,0
SUM	34,5

Skattepolitikk

Dette er endringer som kan komme i skattepolitikken ved et regjeringsskifte:

- Kutte formuesskatten.
- Kutte lakseskatten.
- La utflyttere slippe exit-skatt.
- Øke selskapsskatten på 200.000 norske bedrifter.

I skattepolitikken er det tydelige forskjeller mellom høyresiden og venstresiden. Høyresiden har kutt i skatten på kapital og formue som en av sine viktigste prioriteringer. Dette tilfaller i stor grad landets aller rikeste. Vi kan forvente store kutt i formuesskatten, men også i andre skatter på kapital og formue.³⁶ Disse skattene er viktige for å finansiere velferden vår.

Kutte formueskatten

Blant de borgerliges tydeligste løfter er kutt i formueskatten. Både FrP, Høyre, KrF og Venstre lover å kutte milliarder i formuesskatten.

Fremskrittspartiet ønsker å avskaffe formueskatten helt og i tillegg gjøre den umulig å gjeninnføre i fremtiden.³⁷

Høyre, KrF og Venstre ønsker å fjerne den delen av formuesskatten som skattlegger aksjeformue, næringseiendom og driftsmidler.³⁸ Det vil utgjøre et kutt på cirka to tredeler av formuesskatten (se faktaboks).³⁹ For noen av de aller rikeste i Norge er formuesskatten nesten all skatt de betaler (se tabell).⁴⁰

Fakta om formuesskatten

Høyresiden ønsker å kutte formuesskatten på aksjer og driftsmidler. Dette omtaler de som «arbeidende kapital». FrP vil i tillegg fjerne hele resten av formuesskatten.

- **Formuesskatten i dag:** Formuesskatten er samlet sett beregnet til å gi staten inntekter på rundt 34,5 milliarder kroner i år.
- **Kutt på aksjer og driftsmidler:** Å fjerne formuesskatten på aksjer og driftsmidler alene vil redusere statens inntekter med 21,5 milliarder kroner.
- **Hvem vil tjene på et kutt i formuesskatten på aksjer og driftsmidler?**
 - * Den rikeste én prosenten (omtrent 45.700 personer) vil i snitt få en skattelette på 400.000 kroner hver, tilsvarende totalt 17,4 milliarder kroner.
 - * De 0,05 prosent rikeste (med formuer over 150 millioner kroner) vil i snitt få en skattelette på 4,1 millioner kroner hver, som utgjør nesten 10 milliarder kroner totalt.

Topp 10 formueskatt

Navn	Beregnet formuesskatt, i mill. kr	Andel av personskatt
Gustav M. Witzøe	291,6	99,7%
Odd Reitan	87,7	97,9%
Nicolai Tangen	84,1	86,0%
Alexandra G. Andresen	80,7	62,6%
Katharina G. Andresen	79,7	99,8%
Ole Robert Reitan	67,2	93,9%
Else Helene Sund	56,8	99,9%
Johan Johannson	56,2	96,4%
Erik Christian Must	48,2	98,4%
Tor Øivind Fjeld	42,3	93,7%

Skjermdump: NRK, 26.11.24

Kutte lakseskatten

Ingen parti går inn for å fjerne lakseskatten (grunnrenteskatten på havbruk) helt. Men det er sannsynlig at den vil bli redusert ved et regjeringsskifte.

Høyre ønsker å redusere skattesatsen betydelig. De ønsker en «lavere og mindre byråkratisk» skatt på havbruk.⁴¹ Et forslag fra Høyre er å senke skattenivået til 15 prosent, fra dagens nivå på 25 prosent.⁴²

Også KrF skriver ønsker å redusere nivået på lakseskatten.⁴³

Fremskrittspartiet har tidligere gått inn for å senke lakseskatten, og har ikke snudd i spørsmålet. Men nestleder Hans Andreas Limi har sagt til nettavisen E24 at partiet på kort sikt prioriterer å senke andre skatter.⁴⁴

Venstre åpner ikke opp for å kutte i grunnrentebeskatning, som lakseskatten. Tvert imot har de tatt til orde for at skatten på grunnrente bør økes.⁴⁵

La utflyttere slippe exit-skatt

Exit-skatten er en skatt som må betales når man flytter ut av Norge. Formålet er å sikre at verdier som er skapt på norske ressurser, arbeidskraft og kompetanse ikke flyttes ut av landet for å unngå skatt.

I praksis har de som flytter ut av landet kunnet utsette betaling av exit-skatten til evig tid. Den rødgrønne regjeringen gikk inn for at å betale denne skatten maksimalt kunne utsettes 12 år. Dette ble gjort i tråd med faglige råd.⁴⁶

De borgerlige partiene har signalisert at dette skal reverseres dersom de kommer til makten. Det vil gjøre at man fremdeles skal kunne utsette betaling av exit-skatt til evig tid.

Høyre budsjetterer med 100 millioner kroner i reduserte skatteinntekter på grunn av denne endringen i exit-skatten.⁴⁷ Venstre går også inn for å reversere endringen i exit-skatten.⁴⁸ FrP mener at det bør enklere for nordmenn å flytte til utlandet, redusere skattebyrder, og motarbeide kompliserte regler, men nevner ikke exit-skatten spesielt i programmet sitt.⁴⁹

Leder | Skatt

Hva mener Høyre? Skal rike som flytter, slippe skatteregningen?

Dagens lederartikkel

Det var Kjell Inge Røkke's flytting til Lugano i 2022 som utløste både en flyrebølge, en svær debatt om kapitalbeskatning og etter hvert også regjeringens nye utflytterskatt. Foto: Morten Eglum

Skjermdump: Aftenposten, 04.05.24

Øke selskapsskatten for 200.000 norske bedrifter

Politikere fra de borgerlige partiene, blant annet Høyre-leder Erna Solberg, har gjentatte ganger foreslått at selskapsskatten kan økes som en del av en skatteomlegging hvor formuesskatten kuttes.⁵⁰

I Solbergs bok *Veien videre* fra 2024 foreslår hun å øke selskapsskatten fra 22 til 24 prosent. Venstre har programfestet at de vil øke selskapsskatten for å finansiere kutt i formuesskatten.⁵¹ Høyre åpner for noe lignende i sitt program. De vil «vurdere en delvis veksling mot annen næringsbeskatning».⁵²

Å øke selskapsskatten for å kompensere for en redusert formuesskatt har negative konsekvenser for næringslivet. Det er bred enighet blant økonomer om at selskapsskatten bør holdes lav for å sikre investeringer i norsk næringsliv.⁵³ Økt selskapsskatt svekker særlig små og mellomstore bedrifter og er skadelig for konkurranseevnen vår internasjonalt.⁵⁴

Skole, SFO og barnehage

Dette er endringer som kan komme innen skole, SFO og barnehage ved et regjeringsskifte:

- Dyrere barnehage og SFO
- Flere privatskoler
- A- og B-skoler og A- og B-klasser
- Skolen blir en mer usikker arbeidsplass
- Dyrere bøker forsterker lesekrise

Mye er bra i den norske fellesskolen. Hver dag knekker noen barn lesekoden, lærer om demokratiet vårt, får en opplevelse av å høre til, eller får kunnskap de trenger i arbeidslivet.

Samtidig er det flere utfordringer: For mange elever har for lav motivasjon. Samtidig er resultatene i skolen ikke der de burde vært. Foreldrenes utdanningsbakgrunn og sosiale status påvirker i økende grad elevenes resultater. I tillegg er skolenes økonomi presset. Det samme gjelder økonomien til mange familier.

Dette er noen endringer vi kan forvente ved et regjeringsskifte.

Dyrere barnehage og SFO

Støres regjering har redusert maksprisen i barnehagen i flere omganger. Høsten 2024 ble den satt ned til 2000 kroner i måneden. Høyre foreslår at barnehageprisen bør øke til 3000 kroner.⁵⁵ Samtidig foreslår Høyre å gjøre SFO dyrere for de eldre barna gjennom å kutte i gratis SFO for 1. og 2. trinn.

Et regjeringsskifte vil derfor trolig føre til at prisene går opp.

Gratistimer for de yngste har ført til SFO-boom. Det har mange positive effekter

Gratistimer har ført til skyhøy SFO-deltagelse. På flere skoler går nå alle 6-åringene på SFO. Fagfolk tror det kan forebygge mobbing og hindre utenforskap.

Emilian Efe Cederlöv (fra venstre), Mats Aanested Larsen, Vilde Torp Bjørndal, SFO-leder Randi Hyldbakk og Mirabel Sophie Utne stortrives på skolefritidsordningen på Trones skole. Foto: Fredrik Refvem

Skjermdump: Stavanger Aftenblad, 26.06.24

Flere privatskoler

Fremskrittspartiet går inn for fullt frislipp for privatskoler. De kaller det fri etableringsrett.⁵⁶

I Høyres utkast til partiprogram står det at partiet vil «legge til rette for flere profilskoler» både på ungdomsskolenivå og på videregående.⁵⁷ På partiets nettside kan en lese at Høyre mener friskoler har en viktig verdi som alternativ til den offentlige skolen.

Selv om Høyres programformuleringer er forsiktige, er det svært sannsynlig at en Høyre/FrP-regjering vil føre til en kraftig økning i tallet på privatskoler. I Solbergs forrige regjeringsperiode (2013– 2021) økte tallet på privatskoler med nesten 30 prosent (fra 268 i 2013 til 346 i 2021).⁵⁸ Dette skjedde uten at det noen gang ble uttrykt et ønske om «frislipp» fra regjeringens side. Med det endrede styrkeforholdet mellom FrP og Høyre, vil FrPs synspunkt veie tyngre enn sist. Dermed vil også partiets ønske om fullt frislipp veie tyngre.

A- og B-skoler og A- og B-klasser

Både Høyre og Fremskrittspartiet går inn for at klassene skal deles inn mer etter nivå.⁵⁹ Det kan for eksempel bety at de som strever med lesingen oftere skal få undervisning i andre klasserom enn de som har knekt lesekode.

Den økte oppdelingen av skolen gjelder ikke bare innen hver skole, men også mellom skolene. Begge partier går inn for å pålegge fylkene fritt skolevalg.⁶⁰ Dette kan føre til større forskjeller langs sosiale og etniske skillelinjer.⁶¹ I Sverige, som har fulgt denne oppskriften, har konsekvensen blitt økt polarisering og etnisk segregering i skolen. Disse resultatene har fått både forskere og OECD til å fraråde slike opptakssystem.⁶²

Både Høyre og FrP ønsker mer testing i skolene. Partiene vil også offentliggjøre resultatene. Slike tiltak gir økt konkurranse mellom skolene. Forskning viser at den konkurransen høyrepartiene legger opp til vil føre til A- og B-skoler og at en by som Oslo blir en mer segregert by.⁶³

Skolen blir en mer usikker arbeidsplass

I sitt utkast til partiprogram går Fremskrittspartiet inn for «å redusere stillingsvernet i skolen».⁶⁴ Det vil gjøre skolen til en mer usikker arbeidsplass. Lærerstudiene sliter med rekrutteringen. Samtidig sliter skolene med å holde på lærerne. Å svekke stillingsvernet i skolen vil trolig forverre situasjonen. I tillegg kan det skape en fryktkultur som gjør at undervisningspersonell unngår å ta tak i vanskelige saker og øke sjansen for at ansatte mister jobben på feilaktig grunnlag.

Dyrere bøker forsterker lesekrisa

Høyre vil øke momsen på bøker.⁶⁵ Skulle dette bli gjennomført, vil det få store konsekvenser for norsk språk, litteratur og lesekunnskap. De siste årene har flere undersøkelser, blant annet Leserundersøkelsen 2024, PISA 2022 og PIRLS 2021, vist en nedgang i leseferdigheter i Norge.⁶⁶

Skal vi holde oppe lese- og skrivekunnskapen i landet, er økt pris på bøker feil vei å gå. Det vil kunne føre til at det kjøpes færre bøker, og at økonomien i det å drive forlag forverres. Det kan føre til at færre bøker gis ut på norsk, i sterk konkurranse mot store engelskspråklige utgivere.

Helse

Dette er endringer som kan komme innen helsepolitikken ved et regjeringsskifte:

- Frislipp av private aktører
- Fagfolks vurderinger blir mindre viktige for sykehusbudsjettene
- Tannhelsetilbudet blir dyrere og dårligere

Et sterkt og godt offentlig helsevesen er den beste måten å ta vare på helsa til hele befolkningen, ikke bare de som har råd til å kjøpe helsehjelp. I Norge har vi valgt en annen vei enn for eksempel USA.

Samtidig er vår felles helsetjeneste under press fra flere kanter. Vi blir flere eldre og pleietrengende, og helsetjenestens aller største utfordring er å rekruttere nok og kvalifisert personell. Helseforskjellene øker mellom de velstående og resten av oss. Samtidig øker bruken av private helse og omsorgstjenester.

Dette er noen endringer vi kan forvente ved et regjeringsskifte.

Frislipp av private aktører

Under Solberg-regjeringen ble det innført en ordning hvor private kunne starte opp behandlingstilbud som fellesskapets sykehus måtte betale for. Ordningen ble fjernet av Støre-regjeringen, fordi ordningen gjorde at helsetjenesten fikk mindre kontroll med kvalitet, innhold og ressursbruk. Evalueringen av ordningen viste at den var kostbar for sykehusene. Men den gav verken kortere ventetider eller mer effektive sykehus.⁶⁷ Både Høyre og Fremskrittspartiet går inn for å gjeninnføre denne ordningen.⁶⁸

Å øke det private helse- og omsorgstilbudet er en viktig ideologisk sak for høyresiden. For eksempel har styrelederen for Fellesaksjonen for verdiskaping og privat norsk eierskap, en av høyresidens viktigste grupper av rike donorer, uttalt at en avgjørende grunn til deres støtte til de borgerlige, er at de ønsker å «legge til rette for private løsninger innen velferd».⁶⁹

Noen går enda lenger. Simen Velle, stortingskandidat for FrP, har uttalt at alle sykehus og all eldreomsorg bør legges ut på anbud. Til nettavisen Altinget sier Velle at «de markedsøkonomiske prinsippene og mekanismene fungerer uavhengig av sektor».⁷⁰

I motsetning til sykehus er eldreomsorgen i stor grad styrt lokalt. Men etter lokalvalget i 2023 har Høyre varslet at de vil ha inn flere private aktører i eldreomsorgen i både Oslo, Bergen, Stavanger og Kristiansand.⁷¹ En sak i nettavisen FriFagbevegelse fra 2025 viste at mange blå kommuner har igangsatt konkurranseutsetting på flere ulike områder innen kommunens virksomhet.⁷²

Fagfolks vurderinger blir mindre viktige for sykehusbudsjettene

Både Høyre og Fremskrittspartiet vil redusere grunnfinansieringen til sykehusene. Støre-regjeringen har økt grunnfinansieringen til 70 prosent av sykehusbudsjettet, mens Høyre ønsker å redusere grunnfinansieringen til 50 prosent og Frp ønsker maksimalt 40 prosent grunnfinansiering.⁷³

God grunnfinansiering gjør at sykehusene og medisinske fagfolk kan gjøre faglige vurderinger av hvordan midlene best kan komme pasientene til gode.

Høyre og Fremskrittspartiet ønsker å flytte myndighet bort fra sykehusene og heller bevilge midler gjennom det som kalles innsatsstyrt finansiering (ISF). Å øke andelen innsatsstyrt finansiering er i strid med de faglige anbefalingene fra Sykehus-utvalget, blant annet fordi det kan føre til at lønnsomme pasientgrupper blir prioritert over oppgaver som beredskap og forebygging.⁷⁴

Tannhelsetilbudet blir dyrere og dårligere

Fremskrittspartiet har foreslått å kutte to milliarder i bevilgningen til fylkeskommunen.⁷⁵

Det er fylkeskommunen som har det overordnede ansvaret for tannhelsetilbudet. Det er grunn til å forvente kutt i tannhelsetilbudet til fylkene på grunn av dette. Særlig barn og unge, og sårbare grupper som personer med psykisk utviklingshemming og eldre på institusjon, er avhengig av det fylkeskommunale tannhelsetilbudet.

Både Fremskrittspartiet og Høyre har programfestet å legge ned fylkeskommunen, noe som vil skape stor usikkerhet rundt omorganiseringen av tannhelsetilbudet.⁷⁶

Høyre har også foreslått å fjerne ordningen med gratis tannhelsetilbud for alle unge voksne under 29 år, som sentrum-venstre-flertallet i Stortinget har innført.⁷⁷

Høyre vil øke egenandelen hos tannlegen

Høyres alternative statsbudsjett legges frem. De vil blant annet avvikle redusert egenandel hos tannlegen.

ALTERNATIVT BUDSJETT: Partileder Erna Solberg under fremleggelsen av Høyre sitt alternative budsjett. Foto: Gorm Renseth / TV 2
Skjermdump: TV 2, 27.11.24

Arbeidsliv

Dette er endringer som kan komme innen arbeidslivspolitikken ved et regjeringsskifte:

- Mer midlertidighet og innleie av arbeidskraft
- Usikkerhet om sykelønna
- Svekkede virkemidler mot arbeidslivskriminalitet
- Kutt i trygdeordninger for arbeidstakere
- Dyrere å være fagorganisert
- Press mot arbeidsmiljøloven
- Kutt i Arbeidstilsynet, NAV og domstolene

I arbeidslivet i Norge er det for de aller fleste trygt å gå på jobb. Arbeidstakere får skikkelig betalt og ordninger og goder er regulert anstendig. Vi har høy organisasjonsgrad og et velfungerende partssamarbeid.

En regjering ledet av Fremskrittspartiet og Høyre vil sette mange av enkeltdelene i den norske arbeidslivsmodellen i spill.

Det følgende er noen endringer som kan komme ved et regjeringsskifte.

Mer midlertidighet og innleie av arbeidskraft

Det er sannsynlig at en regjering med Høyre og FrP vil gi et arbeidsliv med færre faste stillinger, større innslag av innleid arbeidskraft og flere midlertidige stillinger.

Både Høyre, Venstre og Fremskrittspartiet sier de vil gi en generell adgang til midlertidig ansettelse i 12 måneder.⁷⁸

Den forrige Solbergregjeringen innførte dette, og ordningen ble fjernet av dagens regjering.

Solbergs valgløfte: Vil la flere jobbe som innleide og midlertidige

Erna Solberg vil vrake Støres vikarseier: Hun lover å gi økt adgang til innleie og midlertidighet i arbeidslivet. Høyre er et reverseringsparti, svarer Ap.

OPPMYKING: NHO-sjef Ole Erik Almlid og Høyre-leder Erna Solberg er enige om grep for å få flere i jobb.
FOTO: KSENIA NOVIKOVA

Skjermdump: NRK, 14.11.24

[Kristian Skåralsmo](#)
Journalist

[Mats Rønning](#)
Journalist

Publisert 14. nov. 2024 kl.
06:45
Oppdatert 14. nov. 2024 kl.
07:57

Usikkerhet om sykelønna

Sykelønnsordningen kan bli satt i spill. Venstre vil svekke sykelønnsordningen. I partiprogrammet står det at langtidssykemeldte bør få redusert utbetalingene fra 100 prosent, til 80 prosent av lønna etter seks måneder.⁷⁹

Fremskrittspartiet har vært fram-og-tilbake på hva de mener om sykelønnsordningen. I februar 2025 sa partiet at de ikke vil kutte.

Høyre-leder Erna Solberg og hennes nestleder Henrik Asheim sa i desember 2024 at partiet ikke vil å kutte i sykelønnsordningen.⁸⁰ Asheim har likevel presisert at partiet ikke kan garantere at Høyres forhandlinger med Venstre og FrP ikke vil ende med sykelønnskutt.⁸¹ På landsmøtet i mars 2025 vedtok høyre å sette ned en sykefraværskommisjon, som skal blant annet vurdere endringer i sykelønna.⁸²

Høyre åpner for å endre sykelønna

Høyres leder Erna Solberg.

Skjermdump: Fagbladet, 24.03.24

Foto: Jan-Erik Østlie

Svekkede virkemidler mot arbeidslivskriminalitet

Høyre og Fremskrittspartiet stemte mot da Støre-regjeringen gjeninnførte kollektiv søksmålsrett, etter at de borgerlige fjernet denne retten i 2015.⁸³ Kollektiv søksmålsrett vil si at fagforeninger har adgang til å gå til søksmål ved ulovlig innleie.

Alternativet til kollektiv søksmålsrett er at den enkelte arbeidstaker selv må reise søksmål ved ulovlig innleie. Kollektiv søksmålsrett er en kraftig styrking av arbeidet mot sosial dumping og arbeidslivskriminalitet.

Kutt i trygdeordninger for arbeidstakere

Det vil komme betydelige kutt i økonomiske ordninger for arbeidstakere. Dette er grundigere omtalt i kapittelet «Sosialpolitikk og usosiale kutt». Høyre foreslår blant annet å innføre en ordning der en mister arbeidsavklaringspengene (AAP) etter tre år, i tillegg vil de kutte i trygda til uføre foreldre.

Dyrere å være fagorganisert

I Fremskrittspartiets program heter det at de vil forsvare retten til å være uorganisert.

⁸⁴ Høyre går inn for å fryse eller kutte fagforeningsfradraget.⁸⁵ Fremskrittspartiet har gått inn for å fjerne fagforeningsfradraget.⁸⁶ Dette er et skattefradrag du får om du er med i en fagforening. Forskning viser at fagforeningsfradraget har bidratt til flere fagorganiserte.⁸⁷

Press mot arbeidsmiljøloven

Arbeidsmiljølovens bestemmelser om arbeidstid kan bli svekket. Fremskrittspartiet går i sitt programutkast inn for flere lokale, bransjevis eller individuelle avtaler om arbeidstid og øvrige betingelser.⁸⁹

Høyre har lignende formuleringer i sitt programutkast. Partiet vil ha økt bruk av alternative turnusordninger og ha «fremtidsrettede arbeidslivsreguleringer som ivaretar behovet for fleksibilitet og tilpassing for arbeidstakere og arbeidsgivere».⁹⁰ Dette vil gi økt press arbeidstakerne for å gjøre unntak fra hovedreglene i arbeidsmiljøloven, og gjøre fagbevegelsens arbeid for ordnede lønns- og arbeidsvilkår vanskeligere.

Kutt i Arbeidstilsynet, NAV og domstolene

Det bli kutt i alle offentlige organer som bidrar til et ryddig arbeidsliv, som Arbeidstilsynet, Nav og domstolene. Den forrige Solberg-regjeringen kuttet de årlige budsjettene med mellom 0,5 og 0,8 prosent for alle statlige etater og virksomheter, såkalte ABE-kutt. Høyre og FrP budsjetterer med tilsvarende eller høyere kutt også for 2025.⁹¹ Dette vil treffe flere av de statlige organene som spiller en viktig rolle for det norske arbeidslivet, som domstolene, Nav og Arbeidstilsynet.

Uthuling av søndagen som felles fridag

Søndagen er alt under press, fordi kommuner kan få unntak fra loven om helligdagsfred gjennom å søke om å regnes som «typiske turistkommuner». En av tre kommuner i Norge har åpning for søndagsåpne butikker i dag.⁹²

Både Fremskrittspartiet og Venstre går inn for fullt frislipp for søndagsåpne butikker.⁹³

Fakta om rødgrønn arbeidslivspolitik⁸⁸

Støre-regjeringen har gjennomført flere tiltak for å øke organisasjonsgraden blant arbeidstakerne og arbeidsgivere og for å sikre faste, hele, stillinger med norske lønns- og arbeidsvilkår. De har blant annet:

- Doblet fagforeningsfradraget.
- Gjenninnført kollektiv søksmålsrett for å hindre ulovlig innleie og arbeidslivskriminalitet.
- Strammet inn på reglene for innleie av arbeidskraft.
- Innført pensjon fra første krone – pensjonsopptjening fra første krone du tjener
- Fjernet den generelle adgangen til ansette folk midlertidig.
- Fjernet adgangen til å leie inn fra bemanningsforetak i byggebransjen i Oslofjordområdet
- Innført Norgesmodellen med seriøsitetskrav til offentlige innkjøp
- Innført ny bestemmelse om at heltid skal være hovedregelen og at behovet for deltidsansettelse skal dokumenteres av arbeidsgiver
- Innført Norgesmodellen med seriøsitetskrav til offentlige innkjøp

Høyre går inn for å overlate avgjørelsen om søndagsåpent til kommunene.⁹⁴

Søndagsåpne butikker innebærer ikke bare at de som jobber i butikkene må jobbe søndag, men også en lang rekke andre yrkesgrupper. Forskere ved Fafo har sett på hvilke arbeidstakere dette gjelder, og de peker blant annet på lager- og transportarbeidere som leverer ferske varer til butikkene, bakeriansatte som leverer ferske bakervarer, ansatte i mat- og drikkeindustrien, vektere og renholdere.⁹⁵

Usosiale kutt

Dette er usosiale kutt som kan komme ved et regjeringsskifte:

- Kutt i feriepengene til arbeidsledige og permitterte
- Kutt i trygd for uføre unge
- Gjeninnføre venteår for syke og skadde
- Kutt i fagforeningsfradraget
- Kutt i trygda for uføre foreldre
- Dyrere barnehage og SFO
- Usikkerhet om sykelønna

En sterk velferdsstat og gode sosiale velferdsordninger fører til et samfunn med små forskjeller. Sist høyresiden styrte landet, gjennomførte de en lang rekke usosiale kutt som rammet de som trenger velferdsstaten mest.⁹⁶ Dersom høyresiden vinner valget til høsten, kan vi forvente nye kutt.

Dette er noen av kuttene de borgerlige vi kan forvente:

Kutt i feriepengene til arbeidsledige og permitterte

I Norge trekkes feriepengene fra lønna og utbetales året etter. Høyre og Frp fjernet ferietillegget på dagpenger. Det gjorde at mange arbeidsledige og permitterte ble stående uten inntekt i ferien. Dagens regjering har gjeninnført ordningen. Høyre vil avvike den.⁹⁷

Kutt i trygd for uføre unge

Høyres foreslår at ingen under 30 år skal få varig uføretrygd, med mindre det foreligger «åpenbare grunner».⁹⁸ FrP foreslår en tilsvarende begrensning for alle under 40 år.⁹⁹ Dagens regler er allerede strenge. Det er ikke mulig å få varig uføretrygd før NAV vurderer behandlingsmuligheter og arbeidsrettede tiltak som nytteløse. Hva Høyre og FrP konkret ønsker å endre, er uklart. Det som er klart, er at de vil gjøre det vanskeligere for unge å få uføretrygd.

Gjeninnføre venteår for syke og skadde

Det såkalte karensåret på arbeidsavklaringspenger ble innført av Solberg-regjeringen. Det førte til at den som har vært syk eller skadet og på arbeidsavklaringspenger i tre år, mister retten på arbeidsavklaringspenger i et år.

Venteåret (karensåret) ble fjernet av dagens regjering.

I praksis skaper karensår et hull i sikkerhetsnettet. Syke mennesker risikerer å bli stående helt uten inntekt.¹⁰⁰

Karensåret til Solberg-regjeringen førte ikke til at flere kom i jobb. Det førte heller ikke til at folk ble friske raskere. Men flere fikk kutt i trygda og tallet på unge uføre økte.

Høyre ønsker å gjeninnføre karensåret for syke og skadde.¹⁰¹

Høyre vil gjeninnføre året uten penger for folk på arbeidsavklaringspenger

Høyre fastslår at «karensåret» for AAP-mottakere bidro til at syke og skadde ble raskere avklart.

Hadde Erna Solberg vært statsminister, hadde hun sørget for å gjeninnføre «karensåret» for syke og skadde som lever av arbeidsavklaringspenger (AAP). Karensåret betyr ett år uten penger, selv om man ikke er ferdig avklart i verken Nav eller helsevesen. Etter ett år kan man søke på nytt om AAP.

Foto: Jan-Erik Østlie

Skjermdump: FriFagbevegelse, 22.11.24

Disse kuttene gjorde Solberg-regjeringen

- **Fjernet feriepenger for arbeidsløse:** Før kunne folk på dagpenger få ekstra penger om sommeren, men den borgerlige regjeringen kuttet dette i 2016.
- **Mindre trygghet ved konkurs:** Den borgerlige regjeringen svekket ordningen som sikret at ansatte fikk lønn hvis bedriften gikk konkurs. Det førte til at opptil 10.000 personer mistet inntekter.
- **Kuttet dagpenger for mange arbeidsløse:** Endringer i reglene gjorde at flere tusen arbeidsløse fikk mindre i dagpenger, spesielt de som hadde hatt høy inntekt ett år, men mistet jobben senere.
- **Økte ventetiden på dagpenger:** Folk som sa opp selv måtte vente enda lenger på dagpenger. Før var ventetiden åtte uker, men den borgerlige regjeringen økte den først til tolv uker og deretter til 18 uker.
- **Unge fikk mindre penger mens de var syke:** Personer under 25 år som fikk arbeidsavklaringspenger, mistet over 5000 kroner i måneden.
- **Kuttet barnetillegg for uføre foreldre:** Uføre kunne ikke lenger få mer enn 95 prosent av tidligere inntekt i uføretrygd og barnetillegg. 1500 foreldre og 4000 barn fikk mindre utbetalt, særlig lavtlønte ble rammet.
- **Innførte egenandel på fysioterapi:** Tidligere fikk 260.000 kronisk syke gratis fysioterapi, men dette ble fjernet.
- **Reduserte støtte til glutenfri mat:** Kutt i støtten for de som trenger spesialkosthold.
- **Mindre støtte til tannregulering:** Kutt i refusjon gjorde det dyrere for barn som trenger regulering
- **Mindre støtte til barnebriller:** Kutt i støtte gjorde at 3000 færre barn fikk hjelp til briller eller linser.

Redusert fagforeningsfradrag

Siden 1977 har det vært mulig å få skattefradrag for fagforeningskontingenten. Det kan det bli slutt på.

Høyre foreslår å redusere fagforeningsfradraget.¹⁰² FrP vil fjerne det helt.¹⁰³ Det er å nedprioritere et organisert arbeidsliv. Forskning viser at økt fagforeningsfradrag har ført til flere fagorganiserte i Norge.¹⁰⁴

Kutt i trygda til uføre foreldre

I 2016 kuttet Solberg-regjeringen i tillegg til uføre foreldre får for å ha barn. Det rødgrønne stortingsflertallet reverserte dette kuttet i 2022.¹⁰⁵ Høyre foreslår å gjeninnføre dette kuttet.¹⁰⁶

Navs analyse viser at 3.000 personer fikk store kutt i trygden sin på grunn av Solberg-regjeringens kutt. Gjennomsnittlig utbetalt barnetillegg ble 50.000 kroner lavere. Men det førte ikke til økt arbeidsdeltakelse.¹⁰⁷

Lavtlønnede taper mest når barnetillegget for uføre endres

En ufør trebarnsmor med lav inntekt før hun ble trygdet, taper 20.000 kroner i året på omleggingen av barnetillegget som er iverksatt fra nyttår.

Barn av uføretrygdete som jente lite før de ble trygdet, vil merke innstramningen i barnetillegget mer enn andre. Foto: Lane V. Erickson

Skjermdump: Aftenposten, 05.01.24

Dyrere barnehage og SFO

Høyre foreslår å redusere fra 12 til 6 timer gratis SFO-tid per uke for 1. og 2. trinn.¹⁰⁸ Det betyr at SFO blir dyrere for alle barnefamilier, men det rammer lavinntektsfamilier hardest.

Gratis kjernetid, altså ukentlige gratistimer, gir barn, uavhengig av foreldrenes økonomi, mulighet til å delta i en trygg og inkluderende arena for lek, læring og sosial utvikling. Kutt i tilbudet forsterker sosiale forskjeller og øker utenforskap.

Høyre vil også å øke barnehageprisen til 3000 kroner.¹⁰⁹ Dagens regjering har redusert barnehageprisen til 2000 kroner og til 1500 kroner i distriktskommuner.

Usikkerhet om sykelønna

Høyresiden har kommet med ulike varianter av forslag om å utrede eller endre på sykelønnsordningen.

Høyre åpnet på sitt landsmøte i 2025 for å endre sykelønnsordningen. Partiet vedtok å sette ned en kommisjon om sykefravær som blant annet skal vurdere endringer i sykelønnsordningen.¹¹⁰

Venstre vil kutte i sykelønna, gjennom at langtidssykemeldte får redusert utbetalingene fra 100 prosent til 80 prosent av lønna etter seks måneder.¹¹¹

Fremskrittspartiet har vært fram-og-tilbake på hva de mener om sykelønnsordningen. I februar 2025 sa partiet at de ikke vil kutte.

Innvandring, integrering og kriminalitet

Dette kan man forvente i innvandrings-, integrerings- og kriminalitetspolitikken ved et regjeringsskifte:

- Mye vil fortsette som i dag, men retorikken vil bli tøffere
- Forebygging blir mindre viktig i kriminalitetspolitikken
- Mer symbolpolitikk med uklar effekt

Innvandring og integrering har lenge vært blant de mest betente politiske sakene i Norge og Europa. Høyresiden, og da særlig Fremskrittspartiet, utnytter folks misnøye med det etablerte ved å «dra innvandringskortet». De kobler gjerne innvandring til økende gjengkriminalitet og skaper et bilde av at innvandring truer folks trygghet.

Innvandring, integrering og kriminalitet er ulike spørsmål som kan diskuteres uavhengig av hverandre. Vi har likevel samlet det i ett kapittel her. Grunnen er at sammenhengen stadig trekkes frem i politiske debatter – særlig fra høyresiden.

Mange av innstrammingene som foreslås i partiprogrammene til høyresiden, vil også flere av sentrum-venstre-partiene kunne støtte. Men noen av forslagene er for radikale. Den mistenkeliggjørende retorikken som ofte brukes av Fremskrittspartiet, er spesielt bekymringsverdig. Den kan føre til mer polarisering og mindre tillit i samfunnet.

Mye vil fortsette som i dag, men retorikken vil bli tøffere

Under flyktningkrisen i 2015 kom over 31 000 asylsøkere til Norge. I etterkant strammet Solberg-regjeringen inn asylregelverket. Også Arbeiderpartiet og Senterpartiet var med på å vedta dette i Stortinget.¹¹²

Noe av politikken til Solberg-regjeringen var innstramminger, som strengere krav for familiegjenforening og skjerpede krav til integrering. Andre deler av politikken var oppmykninger, som økt antall kvoteflyktninger sammenlignet med den rødgrønne regjeringen.

Frp hadde ansvaret for justissektoren. Men hyppige utskiftninger av omstridte og uerfarne justisministre bidro til mindre stabilitet. Til tross for tøff retorikk, økte ungdomskriminaliteten i perioden.¹¹³

Ved et regjeringsskifte kan man forvente at de lange linjene i innvandrings-, integrerings- og kriminalitetspolitikken ligger fast. Det er bred enighet om grunnleggende prinsipper som språkkrav, arbeidsinsentiver, en balanse mellom krav og støtte, tiltak mot parallellsamfunn og respekt for grunnleggende verdier. Uenighetene oppstår først og fremst i diskusjoner om konkrete tiltak og om hvordan man håndterer aktuelle saker.

Forebygging blir mindre viktig i kriminalitetspolitikken

Høyresiden, og da særlig Frp, har fremmet strengere straffer, flere fengselsplasser og raskere utvisning av kriminelle utlendinger. Men satsingen på tiltak som kan forebygge kriminalitet har vært mindre.

Solberg-regjeringen satset på gjengprosjekter, samtidig som midler til kriminalitetsforebygging ble kuttet. Blant annet kuttet de i fengslenes budsjetter, som har som en av sine hovedoppgaver å få straffedømte ut av et kriminelt spor og forebygge tilbakefall til ny kriminalitet.¹¹⁴

Oslo-byrådet, ledet av Høyre, kutter i forebyggende tiltak for ungdom. I bydeler som Grorud og Søndre Nordstrand står fritidsklubber, ungdomstilbud og forebyggende tjenester i fare for å reduseres eller forsvinne helt. Ammerud fritidsklubb er blant tilbudene som kan bli rammet.

Lokale ledere frykter at ungdom uten trygge møteplasser blir mer sårbare for rekruttering til kriminelle miljøer, og at dagens budsjettkutt vil føre til langt høyere kostnader på sikt.¹¹⁵

Både høyre- og venstresiden er opptatt av trygghet og av å bruke politi for å slå hardt ned på kriminalitet. Men høyresiden tar lettere på forebygging. Det kan føre til at man kun tar tak i symptomene på kriminalitet og ikke i de underliggende årsakene.

Ungdomskriminalitet:

Eks-kriminell slår alarm om Oslo-kutt: – Kan føre til mer kriminalitet og vold

Hiphoper gikk viralt på Tiktok med følelsesutbrudd om en av Oslos mest utsatte bydeler. Han får støtte fra eksperter – mens politikerne krangler om ansvaret.

SLÅR ET SLAG FOR SØNDRE: Flexi Aukan mener kuttforslagene i Søndre Nordstrand vil føre til mer kriminalitet og vold. Foto: Mathias Moen / TV 2

Skjermdump: TV 2, 04.12.24

Mer symbolpolitikk med uklar effekt

Frps politikk er full av symboltunge forslag som høres handlekraftige ut. Men de er ofte urealistiske eller uten effekt. For eksempel:

- *Oppheve retten til å søke asyl ved grensen.*
Dette er i praksis umulig uten å bryte ut av både FNs flyktningkonvensjon og Den Europeiske Menneskerettighetskonvensjonen. Resultatet er tomme løfter som ikke kan oppfylles. Men de klinger godt for velgere som ønsker strengere innvandringspolitikk.
- *Behandling av asylsøknader i Rwanda.*
Dette er et symboltiltak som er urealistisk å gjennomføre i praksis. Storbritannia har allerede forsøkt. Landet har brukt store ressurser for å sette avtalen med Rwanda ut i livet, men uten suksess. Med mindre EU etablerer rettssikre ordninger for behandling av asylsaker utenfor Europa, er det lite realistisk at Norge kan gjennomføre dette.
- *Senke den kriminelle lavalderen til 14 år.*
Dette forslaget høres ut som en løsning på ungdomskriminalitet. Men erfaringer fra Danmark viser at det kan ha motsatt effekt. Forskning derfra peker på økt kriminalitet blant unge etter slike tiltak.¹¹⁶

Næringsliv

Dette er endringer som kan komme innen næringspolitikken ved et regjeringsskifte:

- Mindre aktiv næringspolitikk
- Svekket fagorganisering
- Økt selskapsskatt på 200.000 bedrifter
- Mindre drahjelp til oppstartsbedrifter

Norge har et av verdens mest produktive næringsliv. Blant annet fordi vi har et organisert arbeidsliv og en stat som legger til rette for verdiskaping både i privat og offentlig sektor.

Både Høyre og Fremskrittspartiet vil endre sentrale sider ved norsk næringspolitikk.

Mindre aktiv næringspolitikk

For å sikre rettferdig og effektiv bruk av ressursene våre, som olje og gass, vannkraft og fisk, kan ikke markedet styre alene. Derfor trengs en aktiv næringspolitikk.

Fremskrittspartiet ønsker mindre aktiv næringspolitikk. På partiets nettside står det at «vår næringspolitikk tar utgangspunkt i at jo friere marked og jo mindre politisk innblanding i næringslivet, jo mer nyskaping og initiativ får vi».¹¹⁷ Dette kommer til uttrykk i praksis gjennom store kutt i det statens virkemidler for næringslivet.

For 2025 foreslår Frp å kutte åtte milliarder i grønn industrifinansiering, Enova og til det nær fullførte Langskip-prosjektet, et stort prosjekt for karbonfangst og -lagring i industrien.¹¹⁸ Dette har fått verfts- og leverandørindustri til å reagere sterkt. «Det siste vi trenger på Sørvestlandet er en potensiell fremtidig statsminister som skaper tvil og usikkerhet», skriver næringsforeningene i regionen i et felles utspill.¹¹⁹

Svekket fagorganisering

Den norske modellen bygger på samarbeid mellom partene i arbeidslivet. Både Høyre og Fremskrittspartiet vil kutte i skattefradraget en for når en er fagorganisert. Konsekvensen kan bli at færre velger å gjøre det.¹²⁰ Forskning viser at fradraget har ført til flere fagorganiserte, og at flere fagorganiserte fører til mer produktive bedrifter i Norge.¹²¹

Økt selskapsskatt på 200.000 bedrifter

Erna Solberg har tatt til orde for å øke selskapsskatten for å kutte i formuesskatten for personene med høyest formue.¹²² Venstre har programfestet det samme.¹²³

Det er bred enighet blant økonomer om at selskapsskatten bør holdes lav for å sikre investeringer i norsk næringsliv.¹²⁴ Økt selskapsskatt svekker særlig små og mellomstore bedrifter og er skadelig for konkurranseevnen vår internasjonalt.¹²⁵

Foto: Alexander Z. Ibsen

Denne gangen skal de klare det: Vil øke selskapsskatten for å kutte formuesskatten

– Vi foreslår ikke nye, store velferdsreformer, forsikrer Henrik Asheim, leder av Høyres programkomité. Fjerningen av formuesskatt på arbeidende kapital vurderes å bli delvis dekket inn gjennom å heve andre skatter.

Skjermdump: Minerva, 09.09.24

Mindre drahjelp til oppstartsbedrifter

Mange selskaper er avhengige av offentlige støtteordninger i oppstartsfasen, før de står på egne bein. Slike ordninger er nødvendige for at alle, ikke bare de rikeste, skal ha mulighet til å lykkes som gründere.

Fremskrittspartiet vil imidlertid utvikle eller kraftig redusere flere av de statlige ordningene som har vært med på å bygge opp norske bedrifter. FrP vil kutte tre hundre millioner kroner til etablering av nye bedrifter gjennom Innovasjon Norge.¹²⁶

Når slike virkemidler kuttes, rammer det spesielt gründerbedrifter som trenger oppstartkapital og gode rammevilkår for å skalere opp bedriften.

Distriktpolitikk

Dette er endringer som kan komme innen distriktpolitikken ved et regjeringsskifte:

- Dyrere barnehage i distriktene
- Nedlegging av grendeskoler
- Dyrere ferge
- Dyrere studielån i distriktene
- Sentralisering av landbruk og matindustri

De siste årene har regjeringen gjort flere grep for å styrke distriktene. Regjeringen og SV har blant annet innført gratis ferge, billigere barnehage i distriktene og innført en ordning for å slette studielånet for folk som bor i distriktene. Landbruksoppgjørene har vært rekordhøye, fordi næringen har hatt ekstraordinære utfordringer. Alt dette er i spill om Høyre og Frp skal styre landet etter valget.

De borgerlige partiene vil gi oss en sentraliserende politikk på en rekke områder.

Dyrere barnehage i distriktene

Regjeringen har redusert barnehageregningen med 1000 kroner for alle foreldre, fra 3000 til 2000 kroner per barn. I distriktskommuner har regjeringen redusert regningen 500 kroner ekstra, til 1500 kroner per barn.

Høyre foreslår å doble barnehageregningen for foreldre i distriktskommuner, fra 1500 til 3000 kroner per barn.¹²⁷

Nedlegging av grendeskoler

De siste årene har det blitt lagt ned mellom 40 og 50 skoler i året. Det er særlig de minste skolene som blir lagt ned.¹²⁸ Det er grunn til å tro at flere skoler vil bli lagt ned i høyere fart med høyresiden i posisjon.

I det første budsjettet etter regjeringsskiftet etablerte Senterpartiet og Ap et tilskudd som skulle gjøre det lettere å beholde grendeskoler og en variert skolestruktur. Det kan utgjøre 540 000 kroner per skole i en kommune. Kuttet fra høyresiden betyr totalt nesten 1,4 milliarder mindre til kommuner med en variert skolestruktur.¹²⁹

Dyrere ferge

Dagens regjering har halvert fergeprisene og gjort 77 fergesamband i distriktene helt gratis.¹³⁰

Høyre ønsker å innføre betaling på de 77 ferjesambandene som i dag er gratis.¹³¹ Venstre ønsker å øke fergeprisene også på resten av fergesambandene.¹³²

Dyrere studielån i distriktene

Høyre har gått mot de rødgrønnes forslag om å slette studiegjelden for folk i distriktene.¹³³

Høyre vil kutte gratistilbud – igjen: – Et målrettet angrep på kysten

Over 70 fergesamband i Norge er blitt gratis under den rødgrønne regjeringen. Men hadde Høyre fått styre, måtte du betalt på alle disse.

Regjeringen har gradvis innført gratisferger på samband under 100.000 reisende og til steder uten fastlandsforbindelse. I august var tallet kommet over 70 anløp i Norge.

FOTO: SYNNØVE SUNDBY FALLMYR / NRK

Skjermdump: NRK, 24.11.23

Marius Guttormsen
Journalist

Publisert 24. nov. 2023 kl. 17:11

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

Ap- og Sp-regjeringens forslag ville ha gitt et kutt på flere hundre tusen kroner for en person med høyere utdanning som bor i distriktene hele nedbetalingsperioden. Unge Høyre-leder Ola Svenneby har kalt denne ordningen «regelrett galskap».¹³⁴

Sentralisering av landbruk og matindustri

I mange distriktskommuner er matproduksjon hjørnesteinsnæringen.

Høyre vil kutte i støtten til landbruket med 1,6 milliarder og Frp foreslår å kutte støtten med 3,4 milliarder kr.¹³⁵

Dette vil bety en betydelig inntektsreduksjon for norske matprodusenter, mindre norsk matproduksjon og svekket matberedskap.

Høyre foreslår over en milliard i økte avgifter på norsk mat blant annet gjennom en melkekartongavgift.¹³⁶

Høyre ønsker også å redusere importvernet for landbruket og fjerne boplikten på norske gårder.¹³⁷

Venstre vil øke momsen på kjøtt med tre milliarder årlig.¹³⁸

Frp vil avvikle pliktsystemet i fiskeripolitikken.¹³⁹ Det vil føre til at kysten vil tape mange fiskeriarbeidsplasser. Pliktsystemet pålegger fiskere å levere fangst til lokal foredlingsindustri langs norskekysten.

Mer sentralisering også på andre områder

Frp har ikke noe distriktskapittel i programutkastet for 2025-2029. Men de skriver i sitt programutkast at de vil:¹⁴⁰

- Avskaffe boplikten som sikrer at det bor folk i husene i distriktene
- Fjerne kommunens rett til å finansiere kommunal velferd gjennom eiendomsskatt
- Legge ned fylkeskommunen
- Fjerne statsforvalteren

Sist de borgerlige styrte, gjennomførte de en storstilt prosess for kommunesammenslåinger. Flere av sammenslåingene ble gjennomført med tvang, som Haram og Ålesund, og fylkeskommunene til Troms og Finnmark. Noen har blitt opphevet igjen.

Både Høyre og FrP vil kutte i bygdevekstavtalene.¹⁴¹ Disse avtalene skal bidra til bosetting, tilgang på kompetent arbeidskraft og næringsutvikling i norske bygder.

På kort sikt legger Frp inn et kutt på to milliarder kroner til fylkeskommunen.¹⁴² Det gir mindre penger til velferd. Det blir mindre asfalt på fylkesveiene, færre fergeavganger og et dårligere linjetilbud på videregående skoler.

Klima og natur

Fremskrittspartiet skiller seg fra andre partier ved å ha lavere klimaambisjoner. Dette er noen av områdene en borgerlig regjering vil bli presset av FrP:

- Lavere mål for kutt av klimagassutslipp
- Lavere fart på klimaomstillingen i industrien
- Mer nedbygging av norsk natur

Blant de politiske partiene er det bred enighet om at klimapolitikk er viktig. Med det finnes ett unntak: Fremskrittspartiet. Partiet skiller seg så mye fra de andre at man kan argumentere for at en stemme til høyresiden er en stemme til de som ikke er opptatt av klimapolitikk. Et stort FrP vil dra en borgerlig regjering i retning lave klimapolitiske ambisjoner.

På følgende områder kan en borgerlig regjering bli presset av FrP.

Lavere mål for kutt av klimagassutslipp

FrP er det eneste partiet som konsekvent har stemt imot klimaambisjonene Norge nå har forpliktet seg til. Et viktig eksempel er at Frp i 2020 stemte mot å melde inn et forsterket klimamål under Parisavtalen.¹⁴³

I sitt program sier FrP at de vil «prioritere tiltakene som i et globalt perspektiv gir størst reduksjon i CO₂-utslipp for hver krone investert.» Samtidig går FrP heller ikke inn for noen stor klimasatsing utenfor Norge. FrP satser hverken på klimakutt i Norge eller internasjonalt.

– Alle pengene vi bruker på klimatiltak i Norge er bortkastet

RADIKALT FORSLAG: FpU-leder Simen Velle vil settes store deler av norsk klimapolitikk på pause, og sende milliarder ut av landet. Foto: Martin Habbestad

Skjermdump: Nettavisen, 29.06.23

Lavere fart på klimaomstillingen i industrien

FrP har stor tro på at markedet alene er løsningen i klimapolitikken, og kutter i statens tiltak for klimaomstilling i industrien. For 2025 foreslår FrP å kutte åtte milliarder i grønn industrifinansiering, Enova og til det nær fullførte Langskip-prosjektet, et stort prosjekt for fangst og lagring av CO₂-utslipp fra industrien.¹⁴⁴

Det kan være riktig å stille kritiske spørsmål til enkelte klimaprojekter. Men Frp beskylder det meste av dagens klimapolitikk for å være kostbar symbolpolitikk.¹⁴⁵

FrP vil ha fortsatt full satsning på oljeindustrien, med færre klimakrav. FrP står langt fra alene fra om å ville satse på oljeindustrien, men samtidig som de ønsker en storstilt utbygging, er de lite villige til å stille krav. I sitt partiprogram går de inn for å «stoppe videre elektrifisering av norsk sokkel som et klimatiltak, med strøm fra land, og redusere utslippsmålet fra 50 til 40 prosent for norsk sokkel».¹⁴⁶ De går også inn for å utrede behovet for nye gasskraftverk på fastlandet og på Svalbard, uten at klimatiltak knyttet til rensing nevnes.

Mer nedbygging av norsk natur

Også når det gjelder synet på natur skiller FrP seg fra de andre partiene. Ikke fordi ikke andre partier på både høyresiden og venstresiden kan være enige i at naturinngrep kan være nødvendig, men i summen av alle naturinngrep går Frp lengst.

FrP ønsker å fjerne dagens forbud mot bygging i strandsonen og de vil ha færre nasjonale reguleringer av motorferdsel i utmark.¹⁴⁷ Frp vil også legge ned statsforvalteren. Statsforvalteren har ansvar for å holde kontroll med lokale naturinngrep. FrP er i likhet med Høyre, tilhengere av oljeutvinning i Lofoten, Vesterålen og Senja.

Også når det gjelder å svekke regulering av den såkalte iskanten i Arktis, er FrP i en særstilling. Iskanten er en sone i Arktis som markerer overgangen mellom is og åpent hav. Dette er et svært rikt naturområde som er matfatet for store mengder fisk, sjøfugl og pattedyr. Mens de andre partiene vil beskytte iskanten fra all oljeutvinning, vil Frp ha en dynamisk sone, det vil si at nye områder kan gjøres tilgjengelig for aktivitet.¹⁴⁸

Norge er har forpliktet seg til Montreal-avtalen for vern av natur og Paris-avtalen for reduksjon av klimagassutslipp. Med FrP vil Norge vanskelig kunne nå våre internasjonale forpliktelser på noen av disse områdene.

Kommunal velferd

Dette er endringer som kan komme innen kommunal velferd ved et regjeringsskifte:

- Kutt og usikkerhet om videregående skole og tannhelse
- Kutt og usikkerhet om barnehager, eldreomsorg og barnevern
- Kommunene kan bli pålagt mer statlig styring over budsjettene
- Mindre til distriktskommuner

Skole, tannhelse, eldreomsorg og barnehage er blant velferdstjenestene som er et kommunalt og fylkeskommunalt ansvar, og er sterkt avhengig av kommunene og fylkeskommunenes økonomi og handlingsrom.

Det følgende kan bli endringer med Høyre og FrP i regjering.

Kutt og usikkerhet om videregående skoler og tannhelse

FrP har foreslått å kutte to milliarder kroner i fylkeskommunen.¹⁴⁹ Høyre har foreslått å kutte en milliard kroner til fylkeskommunen.¹⁵⁰ Kutt til fylkeskommunen betyr mindre penger til blant annet videregående skoler og tannhelse.

Både Høyre og Frp foreslår å legge ned fylkeskommunen og gå over til to forvaltningsnivåer i Norge. Det vil skape stor usikkerhet rundt de oppgavene fylkeskommunen har i dag. Hvem får ansvaret for velferden? Hva skjer i overgangsfasen? Hvem betaler?

Kutt og usikkerhet om barnehager, eldreomsorg og barnevern

De borgerlige partiene ønsker å fjerne formuesskatten, i alle fall på aksjer. Slik formuesskatten er satt opp i dag, mottar kommunene om lag en tredel av inntektene.

De borgerlige partiene har ikke gitt klare signaler på at de vil kompensere kommunene for bortfallet av inntekter når de kutter i formuesskatten. Det vil i så fall bety at kommunene vil miste minst sju milliarder i formuesskattekutt.¹⁵¹

Kommunene har ansvar for en lang rekke oppgaver, blant annet barnehage, eldreomsorg og barnevern.

Kommunal velferd utfordres også av at Fremskrittspartiet vil frata kommunene retten til å ta inn eiendomsskatt.¹⁵²

Kommunene kan bli pålagt mer statlig styring over budsjettene

Fremskrittspartiet ønsker ofte at staten bestemme mer over hva kommunen skal bruke penger på (øremerkede midler), heller enn at kommunen bestemmer det selv (rammetilskudd).

FrP foreslo for eksempel i sin «kommunepakke» på høsten 2024 bare øremerkede midler.¹⁵³ Det samme skjedde året før, da de foreslo øremerkede midler tilknyttet private barnehager.¹⁵⁴

Høyre går til valg på mindre øremerking og mer frie midler kommunene, men sist de borgerlige regjerte sammen, økte andelen øremerkede tilskudd.¹⁵⁵

Mindre til distriktskommuner

Både Høyre og Frp foreslår å avvikle bygdevekstavtalene, som bidrar med mer enn 70 millioner kroner til distriktskommuner.¹⁵⁶

Høyre har også tatt til orde for å fjerne tilskuddet til kommunene som gjør det lettere å beholde grendeskoler og en variert skolestruktur.¹⁵⁷

Boligpolitikk

Dette er endringer som kan komme innen boligpolitikken ved et regjeringsskifte:

- Lave ambisjoner for Husbanken
- Budsjettkutt som truer tempoet i boligbyggingen
- Leiemarkedet blir ikke prioritert

Boligprisene har økt dobbelt så mye som lønna de siste 20 årene, og mange står på utsiden av boligmarkedet.¹⁵⁸

En enslig sykepleier råd til å kjøpe en av femti av boliger.¹⁵⁹ En fagarbeider uten høyere utdanning har råd til en av femti boliger i Tromsø, og null i Oslo.¹⁶⁰

Dette er noe av hva vi kan anta om boligpolitikken med en borgerlig regjering.

Lave ambisjoner for Husbanken

Solberg-regjeringen gjorde flere innstramminger av ordningene for å få flere inn på boligmarkedet.

Noe av det første Høyre og FrP gjorde i regjering i 2013 var å stramme inn på startlansordningen. Den hjelper de som sliter med å få vanlig banklån inn på boligmarkedet. Resultatet ble at færre fikk startlån hos Husbanken.¹⁶¹

Bevilgningene til Husbanken, en etat som hjelper vanskeligstilte på boligmarkedet, gikk ned med nesten en milliard i løpet av Solbergregjeringens første år.¹⁶² Den blåblå regjeringen økte siden bevilgningene fra 2016 til 2021, men i mindre grad enn dagens regjering.¹⁶³ Verken Høyre eller Frp foreslår å styrke Husbanken i sine programmer.¹⁶⁴

Budsjettkutt som truer tempoet i boligbyggingen

FrP vil fjerne hele formuesskatten, mens Høyre og Venstre vil fjerne størstedelen av den. Siden rundt en tredel av inntekten fra formuesskatten går til kommunene, vil dette kunne føre til et milliardkutt i kommunenes budsjetter.

FrP vil også kutte i finansieringen av statsforvalteren, som også er klageinstans for boligprosjekter, med to milliarder kroner. De går inn for at kommunene skal overta oppgavene for en fjerdedel av finansieringen.¹⁶⁵

Underfinansierte kommuner og et underfinansiert statsforvalterembete vil kunne føre til at saksbehandlingstiden går opp, og at det tar lenger tid å få i gang boligprosjekter.

Leiemarkedet blir ikke prioritert

I dag leier over en million nordmenn boligen de bor i.

Leieboerforeningen vurderte Høyres og FrPs leieboligpolitikk til henholdsvis terningkast 1 og 0 foran valget i 2023.¹⁶⁶ Før sist stortingsvalg var ikke leieboliger engang nevnt i Høyres program.

I tillegg til å ikke prioritere politikk for leiemarkedet, har de ved flere tilfeller gått inn for å senke kvalitetskravene til leieboliger. I Oslo gikk de til valg på å oppheve kravet om at boliger må ha en størrelse på minst 35 kvadratmeter. Sommeren 2024 foreslo de å senke kravet til 30 kvadratmeter. FrP ønsker også å liberalisere kravene til utleieenheter.¹⁶⁷ Det vil føre til at flere må bo trangere.

Samferdsel

Dette er endringer som kan komme i samferdselspolitikken ved et regjeringsskifte:

- Mange hverdagsreiser blir dyrere
- Mer privatisering av jernbanen
- Mer snorklipping, mindre drift og vedlikehold

Det å kunne reise og flytte på seg er et grunnleggende gode for oss som mennesker. Partiene på høyresiden profilerer seg ofte på samferdselspolitikk. Men hvordan vil det se ut hvis de igjen får makten?

Her er noen av endringene som kan komme ved et regjeringsskifte.

Mange hverdagsreiser blir dyrere

Under forrige borgerlige regjering økte prisene for båtreiser kraftig.¹⁶⁸ Det utløste et fergeopprør langs kysten.

Dagens regjering har halvert fergeprisene og gjort 77 fergesamband helt gratis.¹⁶⁹

Høyre ønsker å innføre betaling på de 77 ferjesambandene som i dag er gratis.¹⁷⁰ Venstre ønsker å øke fergeprisene også på resten av fergesambandene.¹⁷¹

Fremskrittspartiet foreslår å kutte to milliarder til fylkeskommunen.¹⁷² Det vil sette et betydelig press mot prisene og tilbudet av ferge-, hurtigbåt-, trikk-, t-bane og bussreiser, som er et fylkeskommunalt ansvar. Både Frp og Høyre ønsker å legge ned fylkeskommunen.

En overføring av kollektivtrafikken til kommunene og staten vil føre til stor usikkerhet rundt både pris og tilbud.

Dagens regjering har halvert flyprisene på FOT-rutene på kortbanenettet. Det er flyruter til små og mellomstore steder i Norge, som Mosjøen, Førde og Mehamn. Det er ingen tydelige signaler fra de borgerlige partiene om at de vil beholde denne prisreduksjonen på flyreiser. Det er med andre ord usikkert om prisreduksjonen vil bli videreført.

Det er uklart hva en ny regjering vil gjøre med drivstoffavgiftene. Fremskrittspartiet ønsker å redusere drivstoffavgiftene, mens både Høyre og Venstre foreslår økte drivstoffavgifter i sine budsjetter.¹⁷³

Frp løfter ofte bompengesaken i den offentlige debatten. Men dagens regjering har lagt fram en nasjonal transportplan som har mindre bompenger enn da Frp hadde statsrådene i finans- og samferdselsdepartementet.¹⁷⁴

Antallet bomstasjoner økte fra 170 til 245 med Frp i regjering.¹⁷⁵ Den samme regjeringen satte også rekord i innkreving av bompenger.¹⁷⁶

I 2025 reduserte det rødgrønne stortingsflertallet, på initiativ fra SV, prisene på togbilletter for barn og studenter på regiontog.¹⁷⁷ Det vil si togstrekker som Bodø-Trondheim og Oslo-Bergen. Billettprisen for barn ble redusert med 50 prosent og billettprisen for studenter ble redusert med 75 prosent. Det er uklart hva som vil skje med disse prisreduksjonene ved et regjeringsskifte. Mens Venstre budsjetterte med lavere togpriser i sitt alternative budsjett for 2025, går hverken Høyre eller FrP inn for dette.¹⁷⁸

Mer privatisering av jernbanen

Høyre og Frp er pådrivere for konkurranseutsetting og privatisering av kollektivtransport.

Solberg-regjeringens jernbanereform førte til at jernbanesektoren ble delt opp i en rekke ulike selskaper. I Aftenposten kunne vi lese i mars 2023:

«Jernbanereformen skulle spare milliarder. Seks år senere betaler staten mer for å kjøre togpassasjerer enn før.»¹⁷⁹ Etter privatiseringen har billettprisene økt, mens punktligheten har blitt dårligere. For eksempel var hvert fjerde persontog forsinket i 2023, og forsinkelsene økte med åtte prosent etter reformen.¹⁸⁰

Solberg-regjeringen brukte over 1 milliard kroner på å splitte opp jernbanesektoren i mange nye selskaper. Målet: Å frakte flere togpassasjerer for pengene. Foreløpig har det motsatte skjedd.

Skjermdump: Aftenposten, 02.03.23

Antallet direktører i sektoren økte fra 11 til 49, med en snittlønn på 3,2 millioner kroner hver. De nye jernbaneselskapene har brukt tre milliarder på konsulenttenester.¹⁸¹

Likevel argumenterer Høyre for at «privatisering av togdriften og konkurranse gir bedre togtilbud og sparer statskassen for milliarder.»¹⁸²

Dagens regjering stanset konkurransen om persontogtilbudet på Østlandet. Østlandet står for 80 prosent av persontogtrafikken på jernbanen i Norge.

Både Høyre og Fremskrittspartiet har programfestet økt konkurranseutsetting og privatisering på jernbanen.¹⁸³

Mer snorklipping, mindre drift og vedlikehold

På borgerlig side er samferdselspolitikken en hjertesak for både Fremskrittspartiet og Venstre, men med veldig ulike politiske prioriteringer. Venstre vil prioritere kollektivtransport i byene høyest, mens Fremskrittspartiet vil prioritere veibygging. Fremskrittspartiet og Høyre har til felles at de prioriterer nye, store motorveiprosjekter høyt, og det var også en hovedsatsning i samferdselspolitikken til Solberg-regjeringen.

Hvor politikken lander med et borgerlig flertall vil avhenge av hvordan fordelingen mellom Venstre og Frp blir ved valget. Dagens regjering har drift og vedlikehold som sin hovedprioritering. Det er risiko for at drift og vedlikehold blir prioritert lavere for å lage plass til Frp og Venstres ulike prioriteringer. Samferdselsbudsjettet er ikke ubegrenset.

Salg av statens selskaper

Høyresiden ønsker å redusere det statlige eierskapet. FrP går lengst, og vil blant annet selge NRK, Vinmonopolet og Norsk Tipping.

Staten eier mange selskaper helt eller delvis. Eierskapet har blant annet vært viktig for at det norske oljeeventyret har kommet fellesskapet til gode. Statlig eierskap på ulike områder skal sikre nasjonal kontroll over energi og naturressurser, sikrer norske arbeidsplasser og rasjonell drift.

Det er grunn til å tro at det vil skje betydelig privatisering av statlige selskaper om de borgerlige tar over.

Da høyresiden styrte sist hadde Solberg-regjeringen som ideologisk utgangspunkt og vedtatt politikk at det statlige eierskapet skulle reduseres.¹⁸⁴ Dette kom blant annet til uttrykk gjennom at staten solgte seg ut av SAS, eiendomsselskapet Entra og oppdrettsselskapet Cermaq.

Solberg-regjeringen foreslo også nedsalg eller utsalg av Flytoget, industriselskapet Kongsberg Gruppen og Statskog, men dette ble stoppet av Stortinget.

Denne politikken står de for fremdeles. Høyre har foreslått i sitt valgprogram at det statlige eierskapet bør reduseres.¹⁸⁵

Fremskrittspartiet foreslo i Stortinget i 2023 å helprivatisere og avvikle statens eierskap i en rekke selskaper, blant annet Vinmonopolet, Flytoget og Norsk Tipping. I tillegg gikk de inn for et storstilt nedsalg i enda flere. I tabellen i dette kapitlet er en oversikt over selskapene Frp ønsker å selge ut eller redusere statens eierskap i.¹⁸⁶

Frp vil privatisere vinmonopolet: – Kan gå på Rema 1000 og få ei god flaske vin

Framstegspartiet (Frp) mener det private bør ta over Vinmonopolet. Sosialistisk Venstreparti (SV) trur det vil vere uheldig for distrikta.

VIL PRIVATISERE: Framstegspartiet har foreslått å la private aktører ta over alkoholsalet. – Eg forstår verkeleg ikkje kvifor, seier Aase Refsnes i Sosialistisk Venstreparti.

FOTO: XIN LI

Skjermdump: NRK, 16.02.23

[Sunniva Grimstad Hestenes](#)
Journalist
[Ingrid Gulbrandsen Årdal](#)
Journalist

Publisert 16. feb. 2023 kl. 06:00

Artikkelen er mer enn to år gammel.

Frp ønsker å avvikle statens eierskap i følgende selskaper:

- NRK
- Vinmonopolet
- Nationaltheatret
- Den Nationale Scene
- Den Norske Opera og Ballett
- Filmparken
- Carte Blanche
- Rogaland Teater
- Talent Norge
- Trøndelag Teater
- Norsk Tipping
- Flytoget
- Mesta
- Mantena
- Entur
- Norske tog
- Spordrift
- Vygruppen
- Posten Norge
- Bring

Frp ønsker å redusere statens eierskap i følgende selskaper:

- Statskog
- Simula Research Laboratory
- Baneservice
- Nofima
- Telenor
- Yara International

Utenrikspolitikk

Dette er endringer som kan komme i utenrikspolitikken ved et regjeringsskifte:

- Fred og forsoning blir ikke prioritert
- Kutt i bistand til verdens fattige
- Mindre internasjonalt samarbeid gjennom FN
- En mer pro-israelsk midtøstenpolitikk

Norges utenrikspolitikk har tradisjonelt vært preget av bred politisk enighet, blant annet om internasjonalt samarbeid og at Norge aktivt skal fremme fred og menneskerettigheter.

Mye vil være stabilt i utenrikspolitikken også om de borgerlige vinner høstens valg. Men på viktige områder kan utenrikspolitikken bli endret.

Et eventuelt regjeringsskifte kan antas å ha følgende konsekvenser for utenrikspolitikken.

Fred og forsoning blir nedprioritert

Sylvi Listhaug og FrP er skeptiske til Norges tradisjon som en fredsnasjon. FrP avfeier fredsdiplomati som idealisme, og ser det ikke som et verktøy for langsiktig stabilitet og sikkerhet.¹⁸⁷ FrP foreslår å kutte 250 millioner kroner i Utenriksdepartementets budsjett for fred og forsoning.¹⁸⁸

Høyres leder, Erna Solberg har også uttalt at hun «vil trekke utenrikspolitikken hjemover» og at landet vårt skal engasjere seg mindre i konfliktområder som Midtøsten.¹⁸⁹ Høyre foreslår et kutt til fred og forsoning på 50 millioner kroner.¹⁹⁰

Uten freds- og forsoningsarbeid øker risikoen for eskalering. Det kan utløse humanitære kriser og større flyktningstrømmer. Vi blir stadig mer påvirket av konflikter ute i verden.

Kutt i bistand til verdens fattige

FrP har gjentatte ganger argumentert for kraftige kutt i norsk bistand.¹⁹¹ FrP ønsker å kutte rundt 11 milliarder i bistandsbudsjettet.¹⁹² For eksempel foreslår de helt konkret å kutte 350 millioner kroner i bistand til Afghanistan, selv om landet er i en ekstremt sårbar situasjon. FrP foreslår et kutt på over 2 milliarder kroner til Afrika.

Høyre foreslår å redusere bistandsbudsjettet med 1,6 milliarder kroner.¹⁹³ De foreslår å kutte bistanden til Afrika med 855 millioner kroner årlig, og kutte bistand til landbruk i Afrika med 840 millioner kroner.

Disse bistandskuttene vil få alvorlige konsekvenser, både for mennesker i sårbare områder og for Norge.

Kraftige kutt i bistanden til Afrika vil føre til økt fattigdom, svekket matsikkerhet og økt avhengighet av humanitær hjelp.

I Afghanistan, som står i en dyp humanitær krise, vil kutt i bistanden begrense deres tilgang til mat, helsehjelp og utdanning. Det øker risikoen for radikalisering, vold og masseflukt, og kan skape nye sikkerhetsutfordringer for både regionen og Europa.

Norsk bistand virker. Bistanden har vært med på å vaksinere over en milliard barn, løfte millioner ut av fattigdom og sikre utdanning til barn i krigsrammede områder.

Mindre internasjonalt samarbeid gjennom FN

Som en liten nasjon er Norge avhengig av en verden som er styrt av regler, og der felles utfordringer løses gjennom samarbeid.

Fremskrittspartiet og partileder Sylvi Listhaug er negative til flere internasjonale avtaler og organisasjoner som Norge er en del av.

Spesielt gjelder dette skepsis mot målene i internasjonale klimaavtaler som Parisavtalen.¹⁹⁴ I sitt alternative statsbudsjett for 2025 foreslår FrP betydelige kutt i norsk støtte til FN. Partiet ønsker å redusere norsk FN-finansiering med 1 milliard kroner.¹⁹⁵ Det kan bety svekket samarbeid rundt alt fra å bekjempe pandemier til å levere nødhjelp i Gaza og Ukraina.

En mer pro-israelsk Midtøsten-politikk

Fremskrittspartiet har vært en tydelig forsvarer av Israel, selv i tilfeller der internasjonal lov brytes, som i den ulovlige bosettingspolitikken.¹⁹⁶

Både FrP og Høyre har kritisert Norges anerkjennelse av Palestina.¹⁹⁷ De har ment at dette kom på et uheldig tidspunkt. Erna Solberg har tatt til orde for at Norge bør redusere sitt engasjement i Midtøsten.¹⁹⁸

FrP har også tatt til orde for å kutte i støtte til FNs arbeid i Palestina. Partiet har vært kritisk til FNs hjelpeorganisasjon for palestinske flyktninger (UNRWA) og har foreslått å fryse norsk støtte til organisasjonen.¹⁹⁹

En dreining mot en ensidig pro-Israel-linje vil svekke Norges troverdighet som en utenrikspolitisk aktør i Midtøsten.

Kultur, tro og livssyn

Høyre, Venstre og FrP vil kutte kraftig i finansieringen av kultur, tro og livssyn. FrP vil på sikt fjerne den offentlige støtten til tro og livssyn helt.

Mye binder oss sammen i Norge. Politikken for kultur, tro og livssyn er en viktig del av dette.

Det kan bli betydelige endringer på dette feltet ved et regjeringsskifte.

Kutt i finansieringen av tro og livssyn

Det norske verdigrunnlaget er grunnlovsfestet. Grunnloven skal med utgangspunkt i «den kristne og humanistiske arv ... sikre demokratiet, rettsstaten og menneskerettighetene.» I Grunnloven gis Den norske kirke en sentral rolle i dette, gjennom å være Norges folkekirke, samtidig som andre tros- og livssynsamfunn likebehandles.

De borgerlige partiene ønsker å kutte flere hundre millioner i finansieringen av tro og livssyn.

FrP vil ønsker på sikt å primært fjerne den offentlige støtten til tro og livssyn helt²⁰⁰, og foreslo for inneværende års budsjett å kutte 366 millioner.²⁰¹ Venstre ville redusere den samlede støtten med 230 millioner. Høyre ville redusere den samlede støtten for 2025 med 268 millioner, og har vedtatt at de vil endre finansieringsordningen «for å redusere de totale kostnadene på statsbudsjettet.»

Vil strupe pengene til kirken: – Mulig å tro uten statsstøtte

Hvis man betaler for å gå på treningssenter, kan man betale for å gå i kirken. Det mener Nikolai Astrup.

NUERME VÅR HERRE: Til tross for at Nikolai Astrup står et par meter høyere, og nærmere himmelriket på prekestolen, er og blir han ateist. Foto: Gisle Oddstad / VG

Skjermdump: VG, 17.09.24

Det vakte oppsikt da stortingsrepresentant for Høyre Nikolai Astrup i et intervju med VG sammenlignet kirken med et privat treningssenter: «Ingen forventer at staten skal dekke ditt abonnement på Sats. Så hvorfor skal vi betale for trosutøvelsen?» Han utdypet: «Folk må selv ta ansvar for det de vil drive med.»²⁰²

Utsagnet kan leses som en markant dreining i retning av individualisering, privatisering og kommersialisering av tros- og livssynsfeltet, og dermed verdigrunnlaget vårt. Det er et brudd med over en over 1000-årig tradisjon, og vil ramme både kirken og andre livssynssamfunn hardt.

I et livssynsåpent samfunn må staten ta ansvar for både aktiv støtte og tydelig likebehandling, for å sikre at samfunnets felles verdigrunnlag fortsatt kan ha solid og bred oppslutning i befolkningen.

Kutt i finansieringen av kultur

Å ha tilgang på kunst og kultur og vår felles arv er viktig for å styrke fellesskapet vårt. Og kulturen gir hver enkelt av oss en rikere tilværelse. Kulturen får oss til å strekke oss, som individer og i fellesskap.

Det er grunn til å tro at det vil komme store kutt i bevilgningene til kunst og kultur hvis det blir borgerlig regjering.

Fremskrittspartiet foreslår blant annet å kutte en halv milliard til Norsk kulturfond.²⁰³ Norsk kulturfond finansierer blant annet innkjøp av bøker til bibliotek og skolebibliotek, støtte til innspilling av musikk og formidling av kunst. Frp foreslår også kutte en halv milliard til institusjoner som Den Nationale Scene, Nationaltheatret og Den norske Opera & Ballett.

Høyre ønsker samme retning som Fremskrittspartiet med kutt i de samlede bevilgningene til kultur.²⁰⁴ Høyres kulturkutt er mindre enn FrPs.

Totalberedskap

Dette er endringer som kan komme i beredskapspolitikken ved et regjeringsskifte:

- Flate kutt i de fleste statlige beredskapsaktører
- Svekket matberedskap
- Økte forskjeller gir svekket samhold i møte med kriser

Langtidsplanen for Forsvaret er en av Støre-regjeringens største løft, med 600 milliarder ekstra til Forsvaret. Det er unikt i europeisk sammenheng at alle partiene på Stortinget står sammen om et så stort løft for Forsvaret.

Forsvaret er avgjørende del av beredskapen vår. Men beredskap er også mer: Vi må være klar for å møte alt fra ekstremvær til terroraksjoner.

Mange av de viktigste debattene om beredskap har handlet om evnen til å styre på en god måte. For eksempel anklaget Høyre i sin tid Jens Stoltenberg for å være «for tilbakelemt når det gjelder trygghet»²⁰⁵, mens Riksrevisjonen i 2015 leverte «noe av den mest alvorlige kritikken Riksrevisjonen noen gang har levert»²⁰⁶ mot Solberg-regjeringens arbeid med beredskap. I 2018 var Solberg-regjeringen en hårsbredd unna å bli kastet av Stortinget, etter ytterligere en knusende dom fra Riksrevisjonen om Regjeringens beredskapsarbeid.

Et eventuelt regjeringsskifte kan antas å ha følgende konsekvenser for beredskapspolitikken.

Flate kutt i de fleste statlige beredskapsaktører

Solberg-regjeringen innførte et nytt system med flate kutt i alle statlige virksomheter hvert år, kalt avbyråkratiserings- og effektiviseringsreformen (ABE-reformen). Disse kuttene har også rammet alle statlige beredskapsaktører. Støre-regjeringen har fjernet ABE-reformen.

De statlige beredskapsaktørene inkluderer blant annet Hovedredningssentralen, Forsvaret, Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap og Nasjonal sikkerhetsmyndighet.

Faktisk har de fleste statlige virksomheter beredskap som en av sine oppgaver – dette gjelder alt fra sykehusene og Statens Vegvesen til Folkehelseinstituttet, Kriminalomsorgen og NAV.

Beredskapen er en oppgave som er særlig sårbar for flate kutt i de statlige virksomhetene, fordi det er arbeid som gjøres i tilfelle en krise skjer. Mest sannsynlig skjer krisen ikke. Det er ofte vanskelig å skjerme beredskap fra pålagte kutt, når en samtidig har andre pålagte oppgaver som brenner her og nå.

Høyre og FrP foreslår flate kutt i statlige virksomheter på henholdsvis 0,5 prosent og 1 prosent av budsjettet.²⁰⁷

Høyresiden er klar for å kutte i budsjettene til statlige etater igjen

Hvis Høyre og Frp danner regjering neste høst, er de enige om én ting når det gjelder statlig sektor: Her skal det hølves.

Både Sylvi Listhaug og Erna Solberg ønsker å gjeninnføre de såkalte ostehøvelkuttene i statlig sektor.

Foto: TV2

Skjermdump: FriFagbevegelse, 03.12.24

Svekket matberedskap

Uten tilgang på nok mat og trygg mat, er det lite annet som fungerer.

Både Høyre og Fremskrittspartiet har foreslått store kutt i støtten til norsk matproduksjon.²⁰⁸ Høyre kutter 1,6 milliarder og FrP kutter 3,4 milliarder kroner i 2025. Slike kutt vil svekke norsk matproduksjon og svekke den norske selvforsyning av mat.

Å avvikle tollvernet på mat, slik Fremskrittspartiet foreslår i sitt partiprogram, vil føre til en drastisk svekkelse av muligheten til å drive landbruk på norske ressurser.

Solberg-regjeringen avviklet beredskapslagringen av korn. I 2020 stemte de borgerlige ned forslag om å begynne å lagre korn igjen.²⁰⁹ Støre-regjeringen har derimot gjenetablert beredskapslagringen av korn.²¹⁰

Økte forskjeller gir svekket samhold i møte med kriser

Jevn fordeling av ressursene, sosialt og geografisk, bidrar sterkt til tilliten i samfunnet. Økende ulikhet svekker tilliten. Totalberedskapskommisjonen slår tydelig fast at tilliten i et samfunn er avgjørende for beredskapen.

Under korona-pandemien så vi tydelig hvor viktig tilliten til myndighetene var for at folk fulgte beredskapsråd og tok vaksine. I alle store kriser vil et velbegrunnet tillitsforhold mellom folk og mellom folk og myndigheter være en viktig ressurs.

Når grupper i samfunnet opplever at politikken ikke leverer omfordelende politikk som er til gode for dem, kan resultatet være polarisering eller apati, slik vi har sett i andre land. Splittelse i samfunnet gjør oss mer sårbare i møte med krise og krig.

Sluttnoter

- 1 <https://frifagbevegelse.no/nyheter/derfor-vil-frp-fjerne-fagforeningsfradrag-et-6.158.1078324.b44c2e4d63>
- 2 <https://www.dagsavisen.no/nyheter/politikk/2014/03/06/varsler-storre-og-faerre-garder/>
- 3 Frp foreslår å kutte støtten til landbruket med 3,4 mrd i alternativt statsbudsjett 2025 (se side 40: <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf>). I Høyres alternative statsbudsjett for samme år foreslår de å kutte 1,6 milliarder (se side 37: <https://hoyre.no/hoyres-alternative-statsbudsjett-2025/>)
- 4 I partiprogrammet sitt omtaler de menneskeskapte klimaendringer som en «påstand», se side 68: <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> s. 69.
- 5 <https://klassekampen.no/artikkel/2025-01-08/frp-vil-skrote-klimamalet> og <https://www.nrk.no/nordland/frp-vil-ha-norge-ut-av-parisavtalen-1.17295965>
- 6 <https://www.aftenposten.no/norge/politikk/i/EQ3Adl/frp-opprettet-intern-sak-mot-perwilly-amundsen-etter-flere-facebook-innlegg> og <https://www.abcnheter.no/nyheter/norge/2025/02/15/196066564/per-willy-amundsen-topper-stortingslisten-til-frp-i-troms>
- 7 <https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2018/03/16/derfor-kan-mistillit-mot-listhaug-felle-hele-regjeringen/>
- 8 <https://www.dn.no/politikk/frp-far-ytterligere-to-millioner-kroner-fra-omstridt-forening/2-1-1500824>
- 9 <https://www.smp.no/nyheter/i/5BOgWK/vil-bruke-40-millioner-i-kampen-mot-formuesskatten>
- 10 https://www.nrk.no/mr/roger-hofseth-og-knut-flakk-og-aksjon-for-norsk-eierskap_-til-arendalsuka-mot-formuesskatt-1.16996920
- 11 <https://fellesaksjonen.no/vedtekter>
- 12 <https://www.nettavisen.no/okonomi/gir-de-borgerlige-partiene-19-millioner-kroner/s/5-95-2195168>
- 13 <https://www.an.no/gir-1-4-millioner-til-erna-og-sylvi/s/5-4-2086198>
- 14 <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2024-2025/dok15-202425-1025-vedlegg.pdf>
- 15 Se for eksempel: Branhaim, A., Soroka, S., & Wlezien, C. (2017). When Do the Rich Win? Political Science, Gilens, M., & Page, B. (2014). Testing Theories of American Politics: Elites, Interest Groups, and Average Citizens. Perspectives on Politics: Cambridge University Press, 3(12), pp. 564-518 og Gilens, Martin. 2005. «Inequality and Democratic Responsiveness.» Public Opinion Quarterly 69 (5): 778– 96, og Mathisen, R. (2024). Taxing the 1 per cent: public opinion vs public policy. British Journal of Political Science. 54, pp.595-611.

- 16 <https://www.forskning.no/lykke-ntb/nordmenn-er-minst-lykkelige-i-norden-men-mye-lykkeligere-enn-i-usa/2483166>
- 17 <https://www.tankesmienagenda.no/notater/ulikhet-drivere-konsekvenser-og-losninger>
- 18 <https://www.finansavisen.no/finans/2023/09/21/8035390/ti-hovedfunn-fra-kapitals-400-liste>
- 19 regjeringen.no/contentassets/26d92992a661415897b093c0678fa6de/no/pdfs/stm202420250001000dddpdfs.pdf (s. 144)
- 20 <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/artikler-og-publikasjoner/ulikheten-betydelig-storre-enn-statistikken-viser>
- 21 <https://www.ssb.no/inntekt-og-forbruk/inntekt-og-formue/artikler/lavere-andel-barn-med-vedvarende-lavinntekt-i-2023>
- 22 <https://www.fafo.no/zoo-publikasjoner/ulikhetsbarometeret-utvikling-i-inntektsulikhet-2006-2019>
- 23 <https://www.ao.no/her-kuttes-det-med-blodig-hand-det-ma-jo-til-alt-koster-sann/o/5-128-935038>
- 24 <https://www.dn.no/magasinet/intervjuet/anne-lindboe/hoyre/oslo/lover-a-fjerne-eiendomsskatten-den-blir-kastet-bort-pa-sa-mye-tull/2-1-1517649>
- 25 <https://frifagbevegelse.no/nyheter/hoyrevelgere-tjener-mest-pa-kutt-i-eiendomsskatten-6.158.1081676.848e631ab0>
- 26 <https://www.nrk.no/vestland/dette-ma-du-vite-om-bybudsjettet-i-bergen-1.17164534>
- 27 <https://www.bt.no/politikk/i/bg04Jl/bergen-byraadet-kutter-i-eiendomsskatten-boligeiere-vil-spare-noen-hundrelapper-i-aaret>
- 28 <https://www.nidaros.no/enighet-om-budsjettet-skrorter-munkegata-planer/s/5-113-660469>
- 29 <https://www.aftenbladet.no/lokalt/i/KMKBE4/oekte-utgifter-for-fattige-eldre-de-svakeste-faar-svi>
- 30 <https://www.smp.no/nyheter/i/93ogoq/plukka-vekk-upopulaere-kutt>
- 31 <https://www.mittjessheim.no/kranglet-om-pengebruk-for-eldre-det-er-uansvarlig/s/5-111-248404>
- 32 <https://www.op.no/over-100-stillinger-har-forsvunnet-i-kommunen-mange-mente-det-var-umulig/s/5-36-1716126>
- 33 <https://www.moss-avis.no/apningstiden-pa-nav-i-moss-reduseres-fra-20-til-4-timer-i-uka/s/5-67-2084337> og <https://www.moss-avis.no/dramatiske-kutt/o/5-67-2070975>
- 34 <https://www.moss-avis.no/mossebudsjettet-kutter-eiendomsskatten-med-ti-millioner-til-neste-ar/s/5-67-2072615>

35 Fjerne støtte til barnetilsyn for enslige foreldre i arbeid: Summen hentet fra Frps alternative budsjett for 2023 (s. 82). Innføre venteår (karensår for arbeidsavklaringspenger: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 (s. 78). Høyre har fremmet et lignende forslag. Dyrere tannlege for unge voksne: Summen er hentet fra Høyres alternative budsjett for 2025 (s. 34). Venstre har fremmet et lignende forslag. Dyrere melkekartonger: Summen er hentet fra Høyres alternative budsjett for 2025 (s. 28). Dyrere fergereiser: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 s. 90. Høyre har fremmet et lignende forslag. Dyrere pendling: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 (s. 93). Dyrere strøm i nord: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 s. 65. Kutte feriepengeutbetalinger til arbeidsledige og permitterte på dagpenger: Summen er hentet fra Høyres alternative budsjett for 2025 (s. 35). Venstre har fremmet et lignende forslag. Dyrere bøker: Summen er hentet fra Høyres alternative budsjett for 2025 (s. 29). Dyrere forbrukslån og kredittkort: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 (s. 93). Dyrere SFO for 1. og 2. trinn: Summen er hentet fra Høyres alternative budsjett for 2024 (s. 38). Dyrere å fagorganisere seg: Summen er hentet fra Frps alternative budsjett for 2025 (s. 34). Høyre og Venstre har fremmet lignende forslag. Dyrere barnehage: Summen er hentet fra Høyres alternative budsjett for 2025 (s. 34). Venstre har fremmet lignende forslag. Økt moms på vann og avløp: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 (s. 65). Lavere pensjon for gifte og samboende pensjonister: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 (s. 77). Avvikle strømstøtteordningen: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 (s. 82). Kutte i sykelønn: Summen er hentet fra Venstres alternative budsjett for 2025 (s. 78)

36 Kilde til tabellen: Punkt 1 og 2 <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2024-2025/dok15-202425-1025-vedlegg.pdf> og <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/disse-skattene-kan-oke-med-hoyre-i-regjering/16981289/> punkt 3 og 4 <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/disse-skattene-kan-oke-med-hoyre-i-regjering/16981289/>

37 <https://e24.no/naeringsliv/i/Gy6nBq/frp-vil-gjoere-formuesskatten-umulig-aa-gjeninnfoere>

38 <https://krf.no/content/uploads/2023/11/Pressehefte-KrFs-alternative-budsjet-compressed.pdf> (s. 31), <https://www.venstre.no/assets/Venstres-stortingsvalprogram-for-2025-2029-utkast-1.pdf> (s. 57). https://www.venstre.no/assets/Venstres_alternative_statsbudsjett_2025.pdf (s. 18) og <https://www.dn.no/innlegg/skatt/formuesskatt/grunder/venstre-tar-avskjed-med-kunnskap-og-vanlige-folk/2-1-1741469>

39 <https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/dokumentserien/2024-2025/dok15-202425-1025-vedlegg.pdf> og <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/disse-skattene-kan-oke-med-hoyre-i-regjering/16981289/>

40 Tabellen er hentet fra https://www.nrk.no/norge/norges-rikeste-hadde-spart-rundt-2_6-mrd.-uten-formuesskatt-1.17007260

- 41 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1725874430/Nye%20hoyre.no/Hovedside/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital.pdf?_i=AA (s. 22)
- 42 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1732699754/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Tosidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Tosidig.pdf?_i=AA (s. 28)
- 43 <https://krf.no/content/uploads/2024/12/Utkast-til-KrFs-stortingsprogram-2025-2029.pdf> (s. 41).
- 44 <https://e24.no/hav-og-sjoemat/i/3Mxl09/frp-gjoer-retrett-om-lakseskatten>
- 45 <https://www.venstre.no/assets/Venstres-stortingsvalgprogram-for-2025-2029-utkast-1.pdf> (s. 77)
- 46 <https://files.nettsteder.regjeringen.no/wpuploads01/sites/509/2025/02/Uttalelse-om-langsiktig-baerekraft-i-statsfinansene.pdf> (s. 20-23)
- 47 <https://www.dn.no/politikk/erna-solberg/tina-bru/formuesskatt/slik-vil-hoyre-reversere-aps-skatteokninger-lover-a-kutte-27-mrd/2-1-1742377>
- 48 https://www.venstre.no/assets/Venstres_alternative_statsbudsjett_2025.pdf (s. 3-4)
- 49 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 14)
- 50 <https://e24.no/norsk-oekonomi/i/KMqX24/hoeyre-vurderer-aa-oeke-selskapsskatten-daarlig-ide> <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/skattebombe-fra-hoyre-lederen/15564929/>
- 51 <https://www.venstre.no/assets/Venstres-stortingsvalgprogram-for-2025-2029-utkast-1.pdf> (s.36)
- 52 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1725874430/Nye%20hoyre.no/Hovedside/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital.pdf?_i=AA (s. 32)
- 53 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2022-20/id2951826/?ch=8>
- 54 <https://www.nhh.no/nhh-bulletin/artikkelarkiv/2024/juli/er-det-ingen-som-onsker-a-vite-hvordan-den-norske-selskapsskatten-faktisk-fungerer/>
- 55 <https://hoyre.no/hoyres-alternative-statsbudsjett-2025/> (s. 34)
- 56 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s. 101)
- 57 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1725874430/Nye%20hoyre.no/Hovedside/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital.pdf?_i=AA (s. 22-23.)
- 58 Regjeringen.no «Kunnskapsministeren sier nei til nye private profilskoler og yrkesfagskoler», <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/kunnskapsministeren-sier-nei-til-nye-private-profilskoler-og-yrkesfagskoler/id2908267/>
- 59 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s. 99) og https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1725874430/Nye%20hoyre.no/Hovedside/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital.pdf?_i=AA (s. 29)

- 60 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s. 100) og https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1725874430/Nye%20hoyre.no/Hovedside/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital/240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital.pdf?_i=AA (s. 23).
- 61 Hansen, M. N. (2017). «Segregering og ulikhet i Oslo-skolen». I Ljungren, J. (red) Oslo. Ulikhetenes by. Oslo: Cappelen Damm Akademisk. S X.
- 62 <https://www.aftenposten.no/meninger/debatt/i/6zPnge/hva-er-kunnskapsgrunnlaget-for-innfoering-av-fritt-skolevalg>
- 63 <https://www.dagsavisen.no/oslo/nyheter/2023/01/23/ny-rapport-om-oslo-offentliggjoring-av-nasjonale-prover-forsterker-segregeringen/>
- 64 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s.102).
- 65 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 29)
- 66 <https://bokhandlerforeningen.no/bransjefakta/forbrukerundersokelser/leserundersokelsen/leserundersokelsen-2024/>, <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/2023/betydelig-pisa-nedgang/> og <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finn-forskning/rapporter/2023/pirls-2021/>
- 67 <https://www.regjeringen.no/contentassets/b3da8a002e2647429b8d82776fd7e8c4/evaluering-av-fritt-behandlingsvalg.pdf>
- 68 <https://hoyre.no/politikk/partiprogram/arbeidet-med-stortingsvalgsprogram-2025-2029/> (s. 47) og <https://www.frp.no/nyheter/nytt-partiprogram-mer-frihet-og-trygghet-i-hverdagen> (s. 79)
- 69 <https://www.an.no/gir-1-4-millioner-til-erna-og-sylvi/s/5-4-2086198>
- 70 <https://frifagbevegelse.no/nyheter/simen-velle-vil-konkurransenutsette-sykehusene-6.158.1084202.9834bc5345> og <https://www.altinget.no/artikkel/han-vil-konkurransenutsette-alle-sykehus-og-all-eldreomsorg-naa-sikter-han-mot-stortinget>
- 71 <https://www.altinget.no/artikkel/han-vil-konkurransenutsette-alle-sykehus-og-all-eldreomsorg-naa-sikter-han-mot-stortinget>
- 72 <https://frifagbevegelse.no/nyheter/hoyres-privatisering-er-i-gang-dette-er-status-i-de-storste-byene-6.158.1119813.c108e59510>
- 73 <https://hoyre.no/2024/11/26/meningslost-nar-vi-vet-at-de-private-har-kapasitet/>; <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 80).
- 74 <https://www.altinget.no/artikkel/jon-magnussen-farvel-til-innsatsstyrt-finansiering>
- 75 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 39)
- 76 <https://hoyre.no/politikk/partiprogram/arbeidet-med-stortingsvalgsprogram-2025-2029/> (s. 81) og <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 9).

- 77 <https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf> (s. 34).
- 78 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1736943049/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag.pdf?_i=AA (s.55), <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s. 92)
- 79 <https://www.venstre.no/assets/Venstres-stortingsvalgprogram-for-2025-2029-utkast-2.pdf> (s. 43)
- 80 <https://www.vg.no/nyheter/i/xmwMol/erna-solberg-vil-ikke-ta-fra-deg-sykepenges>
- 81 <https://www.fagbladet.no/nyheter/hogre-har-ikkje-som-politikk-a-kutte-sjukelonna--men-vil-ikkje-gi-ein-garanti-6.91.1100508.c895ad4b47>
- 82 <https://www.nrk.no/nyheter/hoyre-vil-ha-sykelonnskommisjon-1.17352139>
- 83 For mer informasjon, se: Stortinget.no «Innstillinger fra Arbeids- og sosialkomiteen om Endringer i arbeidsmiljøloven (søksmålsrett for fagforeninger om ulovlig innleie). <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2021-2022/inns-202122-196I/?all=true>
- 84 <https://www.frp.no/fremskrittspartiets-alternative-statsbudsjett-for-2024/folk-skal-beholde-mer-av-egen-inntekt-2>
- 85 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 29).
- 86 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s.81).
- 87 <https://frifagbevegelse.no/loaktuelt/ny-forskning-fagforeningsfradraget-har-bremset-fallet-i-andelen-organiserte-6.158.700852.517caed528>
- 88 Dette er kildene til faktaboksen om rødgrønn arbeidslivspolitik. Om fagforeningsfradraget, <https://www.lo.no/nyhetsrommet/fagforeningsfradraget-er-doblet/>, om kollektiv søksmålsrett https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2022-04-08-19_C3%A5lsrett%20p%C3%A5%20flere%20omr%C3%A5der,likebehandlingsprinsippet%20og%20ulovlige%,20midlertidige%20ansettelser,innleie <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/na-blir-det-nye-regler-for-innleie-av-arbeidskraft/id2970261/>, om pensjon <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regler-om-pensjon-fra-forste-krone-og-dag-settes-i-kraft/id2893280/>, midlertidig ansettelse https://lovdata.no/artikkel/dette_er_de_nye_reglene_du_bor_vite_om/4044#:~:text=Midlertidige%20ansettelser&text=juli%20var%20det%20en%20regel,arbeidet%20er%20av%20midlertidig%20karakter%C2%BB, om forbud mot innleie i Oslofjordregionen <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/regler-om-pensjon-fra-forste-krone-og-dag-settes-i-kraft/id2893280/>, om heltid <https://lovdata.no/dokument/LTI/lov/2022-12-09-88> om Norgesmodellen <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/norgesmodellen-tiltak-mot-sosial-dumping-og-arbeidslivskriminalitet/id2992414/>

- 89 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s. 89).
- 90 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1736943049/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag.pdf?_i=AA (s.55).
- 91 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 30), <https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf> (s. 30)
- 92 <https://hk-nytt.no/nyheter/se-hvilke-kommuner-som-far-ha-sondagsapne-butikker-6.40.1070247.3d0de4c75a>
- 93 <https://www.frp.no/nyheter/meningslost-a-sta-i-stim-under-sondagshandelen> og <https://frifagbevegelse.no/hknytt/alle-butikker-skal-fa-lov-til-a-holde-apent-pa-sondager-mener-venstre-6.158.1121495.b88996723d>
- 94 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737022533/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag-3/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag-3.pdf?_i=AA (s. 81).
- 95 <https://www.forskning.no/fafo-partner-arbeid/200-000-flere-ma-kanskje-jobbe-pa-sondager/1203927>
- 96 Faktaboksen om Solberg-regjeringens politikk er bygget på: <https://frifagbevegelse.no/nyheter/atte-ar-med-regjeringen-solberg-disse-kuttene-har-rammet-arbeidere-syke-ufore-og-aleneforeldre-6.158.816667.676e29d247>
- 97 <https://frifagbevegelse.no/nyheter/dette-vil-hoyre-kutte-for-a-gi-18-milliarder-i-skattelette-6.158.1095403.217dce2f50>
https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 35)
- 98 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1736943049/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag.pdf?_i=AA (s. 56)
- 99 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 96).
- 100 https://arbeidogvelferd.nav.no/journal/2020/2/m-2005/Flere_mottar_uf%C3%B8retrygd_og_sosialhjelp_etter_innstramming_i_AAP-regelverket <https://www.oslomet.no/om/nyheter/kai-kronikken/ventearet> og <https://agendamagasin.no/debatt/virkelighetsfjern-fremstilling-av-unge-ufore/>
- 101 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 35).
- 102 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 28).

- 103 <https://frifagbevegelse.no/nyheter/derfor-vil-frp-fjerne-fagforeningsfradrag-et-6.158.1078324.b44c2e4d63>
- 104 Bergene, A. C., & Drange, I. (2014). Effekter av fagforeningsfradraget på organisasjonsgrad. Institutt for samfunnsforskning. <https://www.idunn.no/doi/10.18261/issn.1504-7989-2020-01-02-07>
- 105 <https://www.nav.no/no/nav-og-samfunn/kunnskap/analyser-fra-nav/arbeid-og-velferd/arbeid-og-velferd/arbeid-og-velferd-nr.3-2022/betydelig-reduksjon-i-barnetillegget-for-ufore-etter-innforing-av-maksgrense> (s. 4)
- 106 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1705924959/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2024-Digital-enkelt-1/Alternativt-statsbudsjett-2024-Digital-enkelt-1.pdf?_i=AA (s. 40)
- 107 Lamøy, E (2022). Betydelig reduksjon i barnetillegget for uføre etter innføring av maksgrense. Arbeid og Velferd https://arbeidogvelferd.nav.no/journal/2022/3/m-954/Betydelig_reduksjon_i_barnetillegget_for_uf%C3%B8re_etter_innf%C3%B8ring_av_maksgrense og <https://www.dagsavisen.no/nyheter/2022/11/24/hoyre-vil-igjen-kutte-i-barnetillegget-til-ufore-rammer-dem-som-har-det-kjipest/>
- 108 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1705924959/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2024-Digital-enkelt-1/Alternativt-statsbudsjett-2024-Digital-enkelt-1.pdf?_i=AA (s. 38).
- 109 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 34).
- 110 <https://www.nrk.no/nyheter/hoyre-vil-ha-sykelonnskommisjon-1.17352139>
- 111 <https://www.venstre.no/assets/Venstres-stortingsvalprogram-for-2025-2029-utkast-2.pdf> (s.43)
- 112 <https://www.vg.no/nyheter/i/52AEW/den-nye-asylavtalen-her-er-de-18-punktene>
- 113 Meld. St. 34 (2020–2021) Sammen mot barne-, ungdoms- og gjengkriminalitet.
- 114 <https://frifagbevegelse.no/aktuell/ostehovelkutt-kan-fa-alvorlige-konsekvenser-for-kriminalomsorgen-mener-direktoratet-6.158.655526.8518fdecc4>
- 115 https://www.nrk.no/stor-oslo/raser-mot-okonomiske-kutt-i-oslo_-frykter-mer-ungdomskriminalitet-1.17030546
- 116 <https://bss.au.dk/en/insights/samfund-1/2018/lowering-the-minimum-age-of-criminal-responsibility-has-no-deterrent-effects/>
- 117 <https://www.frp.no/naering-fiskeri-og-landbruk>
- 118 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 9) og <https://www.frp.no/energi-og-klima>
- 119 <https://www.fvn.no/mening/kronikk/i/1M8n6W/resten-av-verden-har-rett-listhaug-tar-feil>

- 120 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 28) og <https://frifagbevegelse.no/nyheter/derfor-vil-frp-fjerne-fagforeningsfradraget-6.158.1078324.b44c2e4d63>
- 121 <https://frifagbevegelse.no/nyheter/fagbevegelsen-refser-hoyrekutt-blir-dyrere-a-organisere-seg-6.158.1091626.95ffd32893#:~:text=Forskning%20har%20vist%20at%20fagforeningsfradraget,politikk%20fra%20H%C3%B8yre%2C%20argumenterer%20F%C3%B8lsvik>
- 122 <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/dis-se-skattene-kan-oke-med-hoyre-i-regjering/16981289/>
- 123 <https://www.venstre.no/assets/Venstres-stortingsvalprogram-for-2025-2029-utkast-2.pdf> (s. 78).
- 124 <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2022-20/id2951826/?ch=8>
- 125 <https://www.nhh.no/nhh-bulletin/artikkelarkiv/2024/juli/er-det-ingen-som-onsker-a-vite-hvordan-den-norske-selskapsskatten-faktisk-fungerer/>
- 126 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 9).
- 127 <https://www.fremover.no/hoyre-straffer-barnefamiliene/o/5-17-1183105>
- 128 <https://www.utdanningsnytt.no/grendeskole-skolenedleggelse/45-skoler-lagt-ned-siden-forrige-skolear/383988>
- 129 <https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf> (s. 34)
- 130 https://www.regjeringen.no/contentassets/d3a09b25308a48d792a1a366f3dffb22/no/pdfs/prp202420250001_sddddpdfs.pdf (s. 14)
- 131 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 37)
- 132 <https://www.venstre.no/tema/statsbudsjett/venstres-alternative-statsbudsjett-for-2025/#nedlasting> (s. 90)
- 133 https://www.nrk.no/nordland/nedskrivning-av-studielan_-hoyre-mener-regjeringen-trikser-med-tall-1.17041726
- 134 <https://www.nrk.no/innlandet/regjeringa-vil-slette-deler-av-studiegjelda-for-tidlegare-studentar-i-distriktkommunar-1.17045630>
- 135 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 40)
og https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 37).
- 136 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 29).
- 137 [240909-Utkast-stortingsvalgprogram-Digital.pdf](#)

- 138 <https://www.venstre.no/tema/statsbudsjett/venstres-alternative-statsbudsjett-for-2025/> (s. 12).
- 139 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 44).
- 140 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 7, 8 og 53).
- 141 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 39) og <https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf> (s. 33).
- 142 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 39).
- 143 <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Referater/Stortinget/2011-2012/120611/9>
- 144 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 9) og <https://www.frp.no/energi-og-klima>
- 145 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 55, 65 og 68), <https://www.frp.no/nyheter/norge-ma-styrke-sin-rolle-som-energileverandor>, <https://www.frp.no/nyhetsdogn/dette-er-symbolpolitikk> og <https://www.frp.no/var-politikk/energi-og-miljo/klima> <https://www.frp.no/energi-og-klima>
- 146 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 57).
- 147 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 67)
- 148 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 56).
- 149 Innst. 16 S (2023–2024), <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 39)
- 150 <https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2023/06/13/hoyre-vil-kutte-i-tannhelse-og-i-fylkene-for-a-fa-ned-oljepengebruken/>
- 151 <https://e24.no/norsk-oekonomi/i/3MPbxX/solberg-lover-aa-fjerne-formuesskatt-paa-arbeidende-kapital>
- 152 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf> (s. 8).
- 153 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 24–28).
- 154 https://www.frp.no/files/alt-bud-2024_2.7_Web.pdf (s. 57).
- 155 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1736943049/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag.pdf?_i=AA (s. 81) og <https://www.ks.no/fagomrader/demokrati-og-styring/stat---kommune/fire-forslag-til-reduisert-oremerking/>

- 156 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 30) og <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 79).
- 157 <https://www.utdanningsnytt.no/hoyre-jan-tore-sanner-karrierevei/hoyre-vil-fjerne-tilskudd-som-skal-hindre-skolenedleggelser/341055>
- 158 Gitmark H. (2024). Et steg i riktig retning: Boligpolitikken har gjort comeback. Men regjeringens grep i boligmeldingen er ikke nok til å rydde opp i problemene det norske boligmarkedet skaper. Tidsskrift for boligforskning, 7(2). <https://doi.org/10.18261/tfb.7.2.8>
- 159 <https://www.tv2.no/nyheter/innenriks/det-er-skikkelig-ille/17381906/>
- 160 <https://www.aftenposten.no/okonomi/i/gwK1Oa/sjanseloese-paa-boligmarkedet-ikke-vits-aa-tenke-paa-engang-sier-fagarbeider>
- 161 <https://www.regjeringen.no/contentassets/234cdf0f802a4b24b50e92fa4b4b002a/husbankens-arsrapport-2020.pdf> (s.143-157)
- 162 <https://statistikk.husbanken.no/lan/startlan> (med filter 2014-2016).
- 163 «<https://www.frp.no/files/alternativt-statsbudsjett-finalweb.pdf>» (27).
- 164 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1736943049/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag.pdf?_i=AA og <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf>
- 165 <https://www.frp.no/files/alternativt-statsbudsjett-finalweb.pdf> (s. 27).
- 166 <https://www.dagsavisen.no/nyheter/2023/09/07/leierboerforeningen-sv-og-rodt-far-terningkast-seks/>
- 167 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s. 52).
- 168 <https://www.vg.no/nyheter/i/9vV0kE/ber-staten-aapne-lommeboken-for-aa-stoppe-prishopp-paa-ferger-meningsloest>
- 169 https://www.regjeringen.no/contentassets/d3a09b25308a48d792a1a366f3dffb22/no/pdfs/prp202420250001_sddddpdfs.pdf (s. 14)
- 170 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 37)
- 171 <https://www.venstre.no/tema/statsbudsjett/venstres-alternative-statsbudsjett-for-2025/#nedlasting> (s. 90)
- 172 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 39)
- 173 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 7), https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 23), https://www.venstre.no/assets/Venstres_alternative_statsbudsjett_2025.pdf (s. 67)

- 174 <https://www.dagsavisen.no/nyheter/innenriks/2024/03/22/nasjonal-transportplan-vil-bruke-1308-milliarder-kroner-de-neste-tolv-arene/>
- 175 <https://www.motor.no/bompenger-regjeringen-samferdsel/antall-bomstasjoner-doblet-siden-2013/163876>
- 176 <https://www.nettavisen.no/nyheter/innenriks/ny-rekord-sa-mye-bompenger-er-krevd-inn-med-frp-i-regjering/s/12-95-3423428037>
- 177 <https://www.regjeringen.no/no/aktuelt/billigere-togbilletter-for-studenter-og-barn/id3051358/>
- 178 https://www.venstre.no/assets/Venstres_alternative_statsbudsjett_2025.pdf (s. 89)
- 179 <https://www.aftenposten.no/norge/i/wAv1jL/jernbanereformen-skulle-spare-milliarder-seks-aar-senere-betaler-staten-mer-for-aa-kjoere-togpassasjerer-enn-foer>
- 180 <https://www.aftenposten.no/norge/i/wAv1jL/jernbanereformen-skulle-spare-milliarder-seks-aar-senere-betaler-staten-mer-for-aa-kjoere-togpassasjerer-enn-foer>
- 181 <https://www.aftenposten.no/norge/i/wAv1jL/jernbanereformen-skulle-spare-milliarder-seks-aar-senere-betaler-staten-mer-for-aa-kjoere-togpassasjerer-enn-foer>
- 182 <https://hoyre.no/politikk/var-politikk/samferdsel/kollektiv-og-jernbane/>
- 183 <https://www.frp.no/files/Programkomiteen-endelige-forslag-2025.pdf> (s. 74) og https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1736943049/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag.pdf?_i=AA (s. 63).
- 184 Stortingsmelding 8 (2019-2020) <https://www.regjeringen.no/contentassets/44ee372146f44a3eb70fc0872a5e395c/no/pdfs/stm201920200008000dddpdfs.pdf>
- 185 <https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1736951234/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag-2/Stortingsvalgprogrammet-endelig-forslag-2.pdf> (s. 31)
- 186 Basert på Frps forslag i stortingsbehandlingen av eierskapsmeldingen (<https://www.stortinget.no/globalassets/pdf/innstillinger/stortinget/2022-2023/inns-202223-190s.pdf>), samt Frps programfestede forslag om å privatisere Bring og NRK. I behandlingen av eierskapsmeldingen foreslår Frp en delprivatisering av NRK, men programmet foreslår å «omgjøre NRK til aksjeselskap og selge statens aksjer».
- 187 <https://www.frp.no/nyheter/belonner-terrorhandlingene-til-hamas>
- 188 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 35)
- 189 <https://www.dagbladet.no/studio/nyhetsstudio/687?post=176356>
- 190 <https://www.stortinget.no/no/Saker-og-publikasjoner/Publikasjoner/Innstillinger/Stortinget/2024-2025/inns-202425-007s/?all=true>
- 191 <https://www.frp.no/nyheter/listhaug-vedum-tar-norge-i-feil-retning>
- 192 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 30)

- 193 https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 30)
- 194 <https://www.frp.no/nyheter/sylvi-det-siste-norge-trenger-er-enda-hoyere-og-urealistiske-klimamal>
- 195 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf>
- 196 <https://www.frp.no/nyheter/nei-til-merking-av-israelske-varer>
- 197 <https://www.frp.no/nyheter/belonner-terrorhandlingene-til-hamas> og <https://www.dagbladet.no/nyheter/totalt-utspilt-norges-rolle/81432459>
- 198 <https://www.dagbladet.no/studio/nyhetsstudio/687?post=176356>
- 199 <https://www.frp.no/nyheter/norge-skal-ikke-finansiere-terror-vil-fryse-stotten-til-unrwa>
- 200 <https://www.frp.no/files/Partiprogram/2025-2029/Forslag-til-partiprogram-for-Fremskrittspartiet-2025-2029.pdf>
- 201 <https://www.vl.no/nyheter/2024/02/29/varsler-slanking-av-trosstotte-om-hoyre-far-regjeringsmakt/>
- 202 <https://www.vg.no/nyheter/i/8q53Od/vil-strupe-pengene-til-kirka-mulig-aa-tro-uten-statsstoette>
- 203 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 37-38)
- 204 <https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf> (s. 32)
- 205 <https://www.vg.no/nyheter/i/Lw68Q/mener-norge-ville-vaert-bedre-rustet-for-22-juli-med-erna>
- 206 <https://www.nrk.no/norge/riksrevisjonen-retter-kritikk-mot-manglende-objektsikring-1.14070193>
- 207 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 30), <https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf> (s. 30)
- 208 <https://www.frp.no/files/Statsbudsjett/alt-bud-2025-web.pdf> (s. 40) og https://res.cloudinary.com/hoyre/images/v1737060536/Nye%20hoyre.no/Hovedside/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig/Alternativt-statsbudsjett-2025-Ensidig.pdf?_i=AA (s. 37)
- 209 <https://www.bondebladet.no/krf-og-hoyre-har-ikke-endret-syn-pa-kornlagring/s/5-150-27799>
- 210 <https://www.nrk.no/innlandet/regjeringen-vil-etablere-beredskapslagre-for-matkorn-1.16938420>